

P. dyr. M. Sienkaj
DIREKTOR GENERALNY

Urząd Kulistewicz
14.02.2023

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

KPS.411.002.01.2022

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
Biuro Kontroli i Audytu

Data wpływu: 5 -02- 2023 -58-

L.dz.....

Pani
Marlena Małag
Minister Rodziny i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/22/504 Realizacja programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz wybrane organizacje pozarządowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (dalej: Ministerstwo lub MRiPS) ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marlena Małag, Minister Rodziny i Polityki Społecznej (dalej: Minister), od 6 października 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programowanie działań programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+”¹ w kontekście celów polityki senioralnej. 2. Przestrzeganie przepisów i procedur obowiązujących przy organizacji konkursów ofert oraz prawidłowość przyznawania, wykorzystania i rozliczania środków programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+”. 3. Nadzór i kontrola nad realizowanymi projektami oraz efektywnością wydatkowania środków.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2022.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Tomasz Gołaś, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/70/2022 z 18 października 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli tom I, str. 1-2)</p>

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	<p>Minister Rodziny i Polityki Społecznej, co do zasady, prawidłowo programował działania podejmowane w ramach Programu w kontekście celów polityki senioralnej, natomiast w zakresie przestrzegania przepisów i procedur obowiązujących przy organizacji konkursów ofert oraz prawidłowości przyznawania, wykorzystania i rozliczania środków Programu, a także w zakresie nadzoru i kontroli nad realizowanymi projektami oraz efektywnością wydatkowania środków, stwierdzono nieprawidłowości.</p> <p>Cele i założenia Programu były zgodne z <i>Polityką społeczną wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność</i>⁴ oraz <i>Programem współpracy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2023</i>⁵. Działania podejmowane w ramach Programu</p>
---------------------	--

¹ Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 (dalej: Program) został ustanowiony uchwałą nr 167 Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 (M.P. poz. 1125).

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ NIK formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Uchwała nr 161 Rady Ministrów z dnia 26 października 2018 r. (M.P. poz. 1169).

⁵ Załącznik do zarządzenia nr 35 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2021-2023 (Dz. Urz. MRiPSp. poz. 38), dalej: program wieloletni.

były komplementarne z działaniami w ramach innych programów rządowych realizowanych przez Ministerstwo na rzecz osób starszych.

Stosowane przez Ministerstwo w otwartych konkursach ofert wzory dokumentów zawierały elementy wymagane dla zlecenia i oceny wykonania zadania publicznego, z wyłączeniem nieujęcia w ogłoszeniach o otwartych konkursach ofert informacji o wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁶, w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim, co było niezgodne z art. 13 ust. 2 pkt 7 uodppw.

Ocena formalna ofert w ramach otwartych konkursów ofert została przeprowadzona prawidłowo. W przypadku oceny merytorycznej stwierdzono, że Ministerstwo akceptowało karty oceny merytorycznej, w których brak było zgodności pomiędzy liczbą przyznanych punktów w ramach poszczególnych kryteriów i uzasadnieniami w tym zakresie oraz w których oceny kryteriów strategicznych dokonywane przez ekspertów różniły się od siebie. Dodatkowo, dofinansowanie w ramach oceny strategicznej oraz dysponowania środkami uwolnionymi było przyznawane przez Ministra w oparciu o ogólne kryteria, w oderwaniu od ocen merytorycznych dokonywanych przez ekspertów oraz bez uwzględnienia rekomendowanych przez ekspertów kwot dofinansowania. W tym trybie do dofinansowania były kierowane również projekty, które w ocenie ekspertów nie powinny być w ogóle realizowane.

Rekomendacje ekspertów w zakresie ograniczenia kwot jednostkowych uznanych za zawyżone na etapie oceny merytorycznej nie zawsze były uwzględniane na etapie modyfikowania ofert, które zostały skierowane do dofinansowania, na potrzeby sporządzenia załączników do umowy o realizację zadania publicznego.

W ocenie ofert dokonywanej w 2021 r. przez tzw. trzeciego eksperta brał udział pracownik Departamentu Polityki Senioralnej w Ministerstwie (dalej: DAS) niebędący członkiem komisji konkursowej, co było niezgodne z § 2 ust. 6 regulaminu komisji konkursowej w edycji 2021, zgodnie z którym trzecim ekspertem mógł być tylko członek komisji.

Okres pomiędzy ogłoszeniem wyników konkursu a podpisaniem umów o realizację zadania publicznego w 2021 r. wynosił średnio 73 dni, a w 2022 r. – 59 dni.

Ustanowiono wskaźniki monitorujące realizację Programu i osiągnięcie założonych celów, jednakże przyjęty sposób pomiaru wskaźników jedynie w niewielkim stopniu umożliwiał porównanie nakładów i efektów między poszczególnymi ofertami, ze względu na pozostawienie wnioskodawcom swobody w samodzielnym ustalaniu rezultatów i brak standardów ich pomiaru. Ministerstwo nie posiadało kompletu ankiet monitorujących realizację Programu. W przypadku dwóch wskaźników wartości osiągnięte w pierwszym roku realizacji Programu kilkakrotnie przekroczyły wartości docelowe zaplanowanych do realizacji w ciągu pięciu lat⁷.

W ramach otwartych konkursów ofert w latach objętych kontrolą złożono blisko 3,3 tys. ofert, z których do realizacji przyjęto 630, co wskazuje, że Program cieszył się dużą popularnością i zainteresowaniem społecznym jako instrument polityki senioralnej. Wskaźniki mierzące przydatność dla osób starszych oraz satysfakcję z udziału w Programie, wskazują na ich zadowolenie z otrzymanego wsparcia oraz wzrost aktywności.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, ze zm., dalej: uodppw.

⁷ Wskaźnik Liczba osób starszych biorących udział w projektach, wymagających wsparcia w regularnym uczestnictwie w zajęciach został zrealizowany na poziomie 270,6%, zaś wskaźnik Liczba przedsięwzięć informacyjnych, kształtujących pozytywny wizerunek starości i starzenia się na poziomie 478,5% wartości docelowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Programowanie działań programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” w kontekście celów polityki senioralnej.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Minister ogłosił dwie edycje konkursów na najlepsze projekty dofinansowane ze środków Programu. Oferty mogły być składane w okresie od 4 do 26 marca 2021 r. (edycja 2021) i od 1 do 28 lutego 2022 r. (edycja 2022).

Konkursy adresowane były do organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 3 ust. 2 uodppw oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 uodppw.

(akta kontroli tom I, str. 4-7, 12, 290-293, 298)

1.1. Konkursy zostały ujęte w programie wieloletnim, obowiązującym podczas ogłaszania konkursów. Program wieloletni zawierał wszystkie elementy określone w art. 5a ust. 5 uodppw, to jest: cel główny i cele szczegółowe, zakres przedmiotowy, okres realizacji programu, sposób realizacji programu, wysokość środków planowanych na jego realizację.

(akta kontroli tom II, str. 438-462)

Celem głównym programu wieloletniego była poprawa warunków życia obywateli, w tym, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwój współpracy Ministerstwa z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 uodppw w zakresie planowania i realizacji polityk publicznych, znajdujących się w kompetencjach Ministra.

(akta kontroli tom II, str. 444, 461)

Sprawozdanie Ministra z realizacji programu wieloletniego w 2021 r. zostało opublikowane 29 kwietnia 2022 r., tj. przed upływem terminu wynikającego z art 5b ust. 3 uodppw i zawierało wymagane informacje.

(akta kontroli t. II, str. 463-265)

1.2. Konkursy zostały ogłoszone zgodnie z art. 13 uodppw, a regulaminy otwartych konkursów ofert zostały opracowane zgodnie z wewnętrznymi regulacjami obowiązującymi w MRIPS⁹.

(akta kontroli tom I, str. 3-7, 289-293, tom VIII, str. 236)

1.3. W latach poprzedzających uruchomienie Programu, Ministerstwo realizowało dwa inne programy wspierające aktywność społeczną osób starszych. Był to Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020¹⁰, skierowany do organizacji pozarządowych oraz Program Wieloletni „Senior+” na lata 2015-2020¹¹, skierowany do jednostek samorządu terytorialnego. Doświadczenia wynikające z realizacji powyższych programów, wnioski z opracowywanej corocznie *Informacji o sytuacji osób starszych w Polsce* oraz

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Zarządzenie nr 5 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie prowadzenia prac legislacyjnych w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, zmienione zarządzeniem nr 12 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz zarządzeniem nr 7 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2020 r.

¹⁰ Przyjęty uchwałą nr 237 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (M.P. z 2014 r. poz. 52).

¹¹ Przyjęty uchwałą nr 34 Rady Ministrów z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020 (M.P. z 2015 r. poz. 228).

zachodzące w polskim społeczeństwie zjawiska społeczne i demograficzne, stanowiły przesłanki do utworzenia Programu.

(akta kontroli tom VIII, str. 1-8)

W projektowaniu Programu zostały uwzględnione wnioski wynikające z *Ekspertyzy na temat stanu obecnego i dalszego rozwoju aktywności osób starszych w Polsce*, przygotowanej przez zespół naukowy z obszaru polityki społecznej oraz *Badania ewaluacyjnego z realizacji Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020¹² (edycje 2016-2019)*, przeprowadzonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. W ramach badania ewaluacyjnego, zgromadzono opinie organizacji realizujących projekty oraz osób starszych będących beneficjentami ostatecznymi, dotyczące Programu ASOS.

Zgodnie z rekomendacją z badania ewaluacyjnego, konieczne było kontynuowanie Programu ASOS, jako trwałego elementu polityki na rzecz osób starszych o charakterze aktywizacyjnym. Na poziomie krajowym Program miał być spójny z dokumentami nadrzędnymi polityki publicznej o charakterze strategicznym i programowym. Ponadto miał być spójny i realizować działania komplementarne wobec innych działań realizowanych wobec osób starszych i ich rodzin.

(akta kontroli tom II, str. 183-359)

Rekomendacje sformułowane w ramach badania ewaluacyjnego zostały uwzględnione z wyłączeniem rekomendacji dotyczącej zwiększenia środków finansowych przeznaczanych corocznie na dotacje. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora DAS, było to spowodowane długotrwałą pandemią oraz konfliktem zbrojnym w Ukrainie, przez co priorytetowe były inne programy kierowane do seniorów, realizowane przez Ministerstwo, głównie w obszarze pomocy społecznej.

(akta kontroli tom VIII, str. 24-39)

Celem głównym Programu jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów. W ramach celu głównego Programu wyodrębniono cztery cele szczegółowe:

- wzrost zaangażowania osób starszych w kontakty społeczne poprzez wzbogacenie oferty zagospodarowania ich czasu wolnego;
- zwiększenie zaangażowania osób starszych w procesy partycypacyjne zachodzące w życiu publicznym;
- podnoszenie kompetencji cyfrowych seniorów oraz kształtowanie postaw sprzyjających wykorzystywaniu nowych technologii w życiu codziennym;
- budowanie pozytywnego wizerunku starości i starzenia się oraz rozwijanie kompetencji społecznych (wiedzy, umiejętności, postaw) wobec starości u osób w każdym wieku.

(akta kontroli tom II, str. 466, 484)

Cele Programu były spójne z celami wyszczególnionymi w *Polityce społecznej wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność*, zgodnie z którą obszarami uwzględniającymi działania wobec ogółu osób starszych były m.in.:

- kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie;
- uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej;

---

¹² Dalej: Program ASOS.

- tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej;
- tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej.

Wśród inicjatyw planowanych do podjęcia w poszczególnych obszarach wskazano m.in. na wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych, a także promowanie wolontariatu osób starszych oraz wobec osób starszych dzięki realizacji otwartych konkursów ofert, skierowanych do podmiotów sektora organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 uodppw oraz poprzez promowanie partnerstwa międzysektorowego wobec osób starszych, a także upowszechnianie edukacji w zakresie nowych technologii.

(akta kontroli tom VIII, str. 252)

1.4. W ramach Programu zaplanowano cztery priorytety działań, które zawierają następujące obszary wsparcia:

- Priorytet I Aktywność społeczna (czas wolny, wsparcie samodzielności, wolontariat senioralny, wsparcie na rynku pracy).
- Priorytet II Partycypacja społeczna (samoorganizacja środowiska senioralnego, wpływa na lokalne działania).
- Priorytet III Włączenie cyfrowe (kompetencje w zakresie posługiwania się nowymi technologiami, wdrażanie nowych technologii).
- Priorytet IV Przygotowanie do starości (integracja międzypokoleniowa, kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych, bezpieczeństwo).

Wszystkie priorytety były adekwatne do zdefiniowanych celów szczegółowych oraz celu głównego Programu. Priorytety działań określone dla Programu były tożsame z priorytetami zaproponowanymi w *Ekspertyzie na temat stanu obecnego i dalszego rozwoju aktywności osób starszych w Polsce*.

(akta kontroli tom II, str. 202-204, 466, 486-487)

W Programie określono obszary i działania wchodzące w skład poszczególnych priorytetów, które mogły stanowić wytyczne dla oferentów w zakresie rodzajów działań, które mogły być realizowane w ramach danego priorytetu. Przyporządkowanie danej oferty do właściwego priorytetu nie zawsze mogło być dokonane w sposób jednoznaczny. W szczególności, dotyczy to projektów zawierających w sobie różne komponenty. Przykładowo, szkolenie dla seniorów w zakresie bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej i sposobów zabezpieczania się przed ewentualnymi oszustwami, potencjalnie umożliwia zakwalifikowanie oferty obejmującej takie szkolenie do priorytetu I (jako zajęcia edukacyjne z różnych dziedzin), priorytetu III (jako kursy i szkolenia rozwijające umiejętności obsługi oraz wykorzystywania Internetu i nowych mediów) oraz priorytetu IV (jako szkolenia i warsztaty na temat szeroko pojętego bezpieczeństwa). Niemniej jednak z analizy złożonych ofert oraz kart ocen merytorycznych wynika, że oferenci w większości prawidłowo kwalifikowali projekty do właściwych priorytetów (poprzez wybór priorytetu, z którym koresponduje przeważająca część projektu) i przedstawiali w tym zakresie niezbędne uzasadnienie, które było przedmiotem analizy i oceny ze strony ekspertów w ramach kryterium badającego adekwatność oferty w odniesieniu do celów Programu. W przypadku stwierdzenia błędów/wątpliwości w tym zakresie eksperci obniżali liczbę punktów w ramach przedmiotowego kryterium lub przyznawali zero punktów.

(akta kontroli tom II, str. 488-494, tom VIII, str. 215-232)

na realizację danego zadania pochodzących z innych źródeł; deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania publicznego.

Wzory ofert realizacji zadania publicznego były również zgodne z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań¹⁵.

(akta kontroli tom I, str. 56-60, 343-347, tom VIII, str. 248-249)

1.8. Stosowane przez Ministerstwo zasady oceny merytorycznej w otwartych konkursach ofert spełniały warunki określone w art. 15 ust. 1 uodppw. Wszystkie wymagane elementy były przedmiotem oceny merytorycznej. Eksperti przeprowadzający ocenę wypełniali karty oceny merytorycznej, w których przyznawali punkty w ramach poszczególnych kryteriów oraz zamieszczali uzasadnienia w tym zakresie.

(akta kontroli tom I, str. 70-71, 357-358, tom VIII, str. 246-247)

1.9. Działania podejmowane wobec osób starszych i ich rodzin były realizowane także w ramach innych programów realizowanych przez Ministerstwo:

- program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025¹⁶, którego celem strategicznym jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”, tj. wsparcie działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”;
- program „Opieka 75+”¹⁷ realizowany corocznie od 2018 r., którego celem jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub są osobami samotnie gospodarującymi, a także tych, które pozostają w rodzinie;
- program „Opieka wytchnieniowa”¹⁸ realizowany corocznie od 2019 r., którego celem jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Działania realizowane w ramach Programu miały charakter komplementarny względem działań podejmowanych w programach, o których mowa powyżej. Nie stwierdzono przypadków powielania się działań.

(akta kontroli tom VIII, str. 253-254)

1.10. Na podstawie zarządzenia nr 9 Ministra z dnia 17 lutego 2016 r. w sprawie powołania Rady do spraw Polityki Senioralnej¹⁹, w Ministerstwie funkcjonuje Rada do spraw Polityki Senioralnej (dalej: Rada). Rada jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra. Do stałego udziału w jej pracach zostali zaproszeni przedstawiciele

¹⁵ Dz. U. poz. 2057.

¹⁶ Ustanowiony uchwałą nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 (M.P. z 2021 r. poz. 10).

¹⁷ Program „Opieka 75+” stanowi informację zawierającą wskazówki dotyczące możliwości uzyskania przez gminy wsparcia finansowego w zakresie realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm.), tj. świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług, w miejscu zamieszkania (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

¹⁸ Realizowany na podstawie art. 7 ust. 5 oraz art. 13 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787, ze zm.).

¹⁹ Dz. Urz. MRPiSp. poz. 9.

1.5. Dla celu głównego Programu jakim jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego poprzez wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów ustalono dwa wskaźniki:

- liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w ramach Programu;
- liczba osób starszych uczestniczących w zrealizowanych projektach.

Dla każdego z celów szczegółowych również zdefiniowano od trzech do pięciu wskaźników. Treść wskaźników odpowiadała celom Programu i zakresowi podejmowanych działań. Dla każdego ze wskaźników określono wartość docelową. Dane liczbowe, niezbędne do określenia osiągniętych wartości wskaźników wskazanych w Programie, miały pochodzić ze sprawozdań w realizacji Programu oraz ankiet ewaluacyjnych stanowiących załącznik do sprawozdań. Osiągnięte wartości wskaźników oraz sposób ich pomiaru zostały opisane w punkcie 3.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom II, str. 495-498)

1.6. Na realizację konkursów w latach 2021-2022 zaplanowano po 40 000 tys. zł w każdym roku, z czego 38 000 tys. zł planowano przeznaczyć na dotacje. Wartość środków przekazanych beneficjentom zgodnie z podpisanymi umowami o dofinansowanie wyniosła 38 822,5 tys. zł w 2021 r., w tym 14 652,4 tys. zł w ramach priorytetu I, 6856,4 tys. zł w ramach priorytetu II, 9919,4 tys. zł w ramach priorytetu III i 7394,3 tys. zł w ramach priorytetu IV. Wartość rozliczonych środków wyniosła 38 301,6 tys. zł, w tym 14 576 tys. zł w ramach priorytetu I, 6823,6 tys. zł w ramach priorytetu II, 9579,1 tys. zł w ramach priorytetu III i 7323 tys. zł w ramach priorytetu IV. W 2022 r. wartość środków przekazanych beneficjentom zgodnie z podpisanymi umowami o dofinansowanie wyniosła 38 775,5 tys. zł, w tym 22 413,8 tys. zł w ramach priorytetu I, 3259,1 tys. zł w ramach priorytetu II, 6494,9 tys. zł w ramach priorytetu III i 6607,6 tys. zł w ramach priorytetu IV.

(akta kontroli tom II, str. 466, tom VIII, str. 178)

Zgodnie z regulaminami otwartych konkursów¹³ odrzucenie oferty w wyniku oceny formalnej lub merytorycznej, a także nieprzyznanie dotacji lub przyznanie jej w kwocie niższej niż wnioskowana było ostateczne i nie podlegało procedurom odwoławczym. 15 oferentów zażądało uzasadnienia wyboru lub odrzucenia oferty, w przypadkach odrzucenia ich oferty w wyniku oceny formalnej lub merytorycznej, a także nieprzyznania dotacji lub przyznania w niższej kwocie niż wnioskowano. Oferenci posiadali dostęp do kart oceny ich ofert za pośrednictwem Generатора Ofert¹⁴.

(akta kontroli tom I, str. 36, 322, tom VIII, str. 1-8)

1.7. Stosowany przez Ministerstwo w otwartych konkursach ofert w ramach Programu wzór oferty realizacji zadania publicznego, zawierał wszystkie elementy wymagane w art. 14 ust. 1 uodppw, tj. szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji; termin i miejsce realizacji zadania publicznego; kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego; informację o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 składających ofertę w zakresie, którego dotyczy zadanie publiczne; informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania publicznego oraz o planowanej wysokości środków finansowych

¹³ Część A rozdział VI podrozdział 6 *Postępowanie odwoławcze*.

¹⁴ Generator Ofert to narzędzie teleinformatyczne umożliwiające oferentom utworzenie indywidualnego profilu w systemie informatycznym właściwym dla składania i gromadzenia ofert w ramach Programu (dostępnym w Internecie – <https://das.mriips.gov.pl>) oraz przygotowanie, złożenie i obsługę oferty w ramach konkursu, a także złożenie sprawozdania końcowego i ankiety monitorującej realizację Programu.

z przewodniczącego, którym był Dyrektor DAS oraz sześciu członków rekomendowanych przez przewodniczącego, w tym czterech pracowników DAS oraz dwóch przedstawicieli zgłoszonych przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 uodppw. Spośród członków komisji przewodniczący wyznaczał sekretarza. Imienne listy członków komisji konkursowych zostały przedstawione przez przewodniczącego oraz zatwierdzone przez Ministra.

(akta kontroli tom I, str. 153-154, 181-188, tom II, str. 39-49)

Składy komisji konkursowych, określone w zarządzeniach Ministra, były zgodne z art. 15 ust. 2c i 2d uodppw. Skład komisji w 2022 r. był zgodny z zarządzeniem Ministra, natomiast w skład komisji w 2021 r. powołano tylko jednego przedstawiciela zgłoszonego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 uodppw. Wynikało to z faktu, że uprawnione podmioty dokonały zgłoszenia tylko jednego kandydata do pracy w komisji. Sytuacja taka była dopuszczalna na podstawie regulacji art. 15 ust. 2da pkt 1 uodppw, zgodnie z którym komisja konkursowa może działać bez udziału osób wskazanych przez organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 uodppw, jeżeli żadna organizacja nie wskaże osób do składu komisji konkursowej.

(akta kontroli tom I, str. 154, tom II, str. 49, tom VIII, str. 24-39)

Członkowie komisji konkursowych złożyli oświadczenia, że zapoznali się z listami podmiotów które biorą udział w konkursie i nie zachodzą w ich przypadku przesłanki wyłączenia, o których mowa w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego²². Zobowiązali się również do zachowania bezstronności, a w przypadku zaistnienia konfliktu interesów, do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie przewodniczącego komisji.

(akta kontroli tom I, str. 164-175, tom II, str. 11-31)

2.2. Nabór kandydatów na ekspertów do oceny ofert i sprawozdań składanych w ramach realizacji otwartych konkursów ofert w ramach Programu został ogłoszony 15 grudnia 2020 r. Formularze zgłoszeniowe przyjmowano do 10 stycznia 2021 r. Zgłoszenia przesłało 191 osób. Do oceny projektów złożonych w ramach edycji 2021 wybrano 107 ekspertów realizujących to zadanie w ramach zawartych umów cywilnoprawnych. Średnio każda osoba miała do oceny blisko 31 złożonych ofert. W ramach edycji 2022 oferty były oceniane przez 99 ekspertów, z których każdy dokonał oceny średnio 33 ofert.

(akta kontroli tom III, str. 58-100)

Dla ekspertów oceniających oferty w ramach otwartego konkursu ofert w 2021 r. zostało przeprowadzone szkolenie w dniu 12 kwietnia 2021 r., zaś 15 kwietnia 2021 r. zostały im przekazane drogą elektroniczną materiały szkoleniowe. W edycji 2022 materiały szkoleniowe zostały przekazane ekspertom 25 marca 2022 r.

(akta kontroli tom III, str. 23-55)

Eksperti dokonujący oceny merytorycznej ofert złożyli deklaracje bezstronności i poufności, w których zobowiązali się do podjęcia wszelkich niezbędnych działań koniecznych do usunięcia ryzyka konfliktu interesów, a w przypadku jego wystąpienia, do wycofania się z oceny danej oferty.

(akta kontroli tom III, str. 110-111, 145-146, 199-200)

---

konkursu ofert w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 (Dz. Urz. MRiPSp. poz. 15), dalej: zarządzenie w sprawie powołania komisji konkursowej w edycji 2021 oraz zarządzeniem nr 14 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie powołania Komisji Konkursowej do spraw opiniowania ofert złożonych w ramach edycji 2022 otwartego konkursu ofert w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 (Dz. Urz. MRiPSp. poz. 14).

²² Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.

jednostek samorządu terytorialnego oraz związków tych jednostek; administracji rządowej; organizacji pozarządowych, organizacji pracodawców oraz związków zawodowych; uczelni i instytucji badawczych, wydelegowanych do prac w Radzie. Do zadań Rady należy: opracowywanie kierunków działań adresowanych na rzecz osób starszych w Polsce; inicjowanie, wspieranie i promowanie rozwiązań z zakresu polityki społecznej na rzecz osób starszych; przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań na rzecz rozwoju systemu wsparcia osób starszych.

Rada brała udział w konsultacjach publicznych i opiniowaniu programu wieloletniego. Rada brała także udział w przygotowaniu nowych programów skierowanych do seniorów, w tym Programu, którego założenia były przedmiotem posiedzeń Rady, które odbyły się 16 grudnia 2019 r. i 20 lutego 2020 r. Rada była również informowana na bieżąco o stanie realizacji rządowych programów skierowanych do osób starszych, w tym również o realizacji Programu.

(akta kontroli tom II, str. 391-434)

W wyniku naboru na członków Rady, w dniu 19 maja 2020 r. Minister powołała członków Rady na kadencję 2020-2024.

(akta kontroli tom II, str. 360-390)

W skład Rady wchodził m.in. przedstawiciele organizacji pozarządowych. 11 spośród 31 członków Rady było związanych z 13 organizacjami pozarządowymi, które złożyły oferty i otrzymały dofinansowanie w ramach Programu. Łącznie dofinansowanie otrzymało 26 projektów złożonych przez te organizacje na łączną kwotę 3370 tys. zł²⁰, w tym 13 projektów na łączną kwotę 1180 tys. zł otrzymało dofinansowanie przyznane na podstawie oceny strategicznej.

(akta kontroli tom II, str. 435-437)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Cele Programu były spójne z celami wyszczególnionymi w *Polityce społecznej wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność*. Działania podejmowane w ramach Programu oraz dotowane projekty służyły osiągnięciu celu głównego, który był mierzony w oparciu o wskaźniki. Przyjęte metody i środki realizacji Programu wynikały z doświadczeń z realizacji programu ASOS oraz przeprowadzonych badań i analiz. Wykorzystywane wzory ofert zawierały wszystkie wymagane elementy, a stosowane zasady oceny merytorycznej spełniały kryteria określone w art. 15 ust. 1 uodppw.

OBSZAR

2. Przestrzeganie przepisów i procedur obowiązujących przy organizacji konkursów oraz prawidłowość przyznawania, wykorzystania i rozliczenia środków Programu.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Dla obu edycji Programu, Minister działając na podstawie art. 15 ust. 2a uodppw, powołała komisje konkursowe do spraw opiniowania złożonych ofert. Zgodnie z zarządzeniami powołującymi komisje konkursowe²¹, miały się one składać

²⁰ Były to: Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Zamość (80 tys. zł); Stowarzyszenia Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Serce dla Serca" przy Parafii Św. Trójcy w Bielsku Białej (288,6 tys. zł); Polskie Towarzystwo Gerontologiczne (40 tys. zł); Pomorska Fundacja Międzypokoleniowa (180 tys. zł); Akcja Katolicka Archidiecezji Częstochowskiej (200 tys. zł); Fundacja Instytut Mediów (147,3 tys. zł); Rudzkie Konto Pomocy w Rudzie Śląskiej (256 tys. zł); Fundacji Adaptacja (276 tys. zł); Fundacja „Obywatelski Parlament Seniorów” (247,5 tys. zł); Fundacja "Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku" (220,2 tys. zł); Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów (280,9 tys. zł); Stowarzyszenie MANKO (1033,5 tys. zł); Międzynarodowy Instytut Rozwoju Społecznego sp. z o.o. (120 tys. zł).

²¹ Komisje zostały powołane zarządzeniem nr 15 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2021 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do spraw opiniowania ofert złożonych w edycji 2021 otwartego

mogły ubiegać się organizacje wynosiła od 25 tys. zł do 250 tys. zł. Dofinansowaniu podlegały wyłącznie projekty jednoroczne.

(akta kontroli tom II, str. 50-108 tom VIII, str. 178, 234)

2.5. Ocena formalna była dokonywana przez pracowników DAS poprzez wypełnienie kart oceny formalnej w Generatorze Ofert. W 2021 r. na etapie oceny formalnej odrzucono pięć ofert, zaś w 2022 r. osiem ofert. We wszystkich przypadkach było to spowodowane przez złożenie ofert przez podmioty, które nie były uprawnione do aplikowania w Konkursie.

Oferty ocenione pozytywnie na etapie oceny formalnej podlegały ocenie merytorycznej, która była przeprowadzana przez dwóch niezależnych ekspertów zewnętrznych. W przypadkach, gdy w ocenie oferty wystąpiła różnica w punktacji przyznanej pomiędzy obydwoma ekspertami wynosząca co najmniej 30 punktów i ocena wyższa wynosiła co najmniej 85 punktów, oferta była kierowana do oceny trzeciego eksperta dysponującego podwójną pulą punktów. Ocena trzeciego eksperta była rozstrzygająca i na jej podstawie oferta była umieszczana na liście rankingowej. W 2021 r. do oceny merytorycznej dokonywanej przez trzeciego eksperta skierowano 105 ofert (6,4% wszystkich ofert podlegających ocenie merytorycznej), zaś w 2022 r. 121 ofert (7,4% wszystkich ofert podlegających ocenie merytorycznej).

(akta kontroli tom I, str. 155-159, tom II, str. 1-7, tom VIII, str. 245)

W ocenie ofert dokonywanej w 2021 r. jako ocena tzw. trzeciego eksperta brało udział czterech pracowników DAS, z których jeden nie był członkiem komisji konkursowej, co było niezgodne z § 2 ust. 6 regulaminu komisji konkursowej do spraw opiniowania ofert złożonych w edycji 2021 otwartego konkursu ofert w ramach programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025²³, (dalej: regulamin komisji konkursowej w edycji 2021). Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I, str. 159)

W 2021 r. komisja konkursowa zarekomendowała do dofinansowania 292 oferty na łączną kwotę 37 670,7 tys. zł. W ramach priorytetu I było to 108 ofert na kwotę 13 252 tys. zł, w ramach priorytetu II – 44 oferty na kwotę 6793,2 tys. zł, w ramach priorytetu III – 81 ofert na kwotę 9999 tys. zł, w ramach priorytetu IV – 59 ofert na kwotę 7626,5 tys. zł.

Minimalna liczba punktów uzyskanych przez oferty rekomendowane do dofinansowania w ramach kolejnych priorytetów wyniosła odpowiednio 205, 194, 193 i 187.

(akta kontroli tom I, str. 155-158)

W 2022 r. komisja konkursowa zarekomendowała do dofinansowania 281 ofert na łączną kwotę 37 477 tys. zł. W ramach priorytetu I było to 174 oferty na kwotę 22 267,4 tys. zł, w ramach priorytetu II – 22 oferty na kwotę 2930,1 tys. zł, w ramach priorytetu III – 42 oferty na kwotę 6033,9 tys. zł, w ramach priorytetu IV – 43 oferty na kwotę 6245,6 tys. zł.

Minimalna liczba punktów uzyskanych przez oferty rekomendowane do dofinansowania w priorytecie pierwszym wyniosła 201, zaś w pozostałych priorytetach 200.

(akta kontroli tom II, str. 1-5)

45 projektów w 2021 r. i 57 projektów w 2022 r. zostało rekomendowanych do dofinansowania na podstawie oceny strategicznej. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w punkcie 2.8. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I, str. 155-158, 176-180, tom II, str. 1-5, 32-38)

W ramach dysponowania tzw. środkami uwolnionymi w 2021 r. dofinansowanie przyznano 36 projektom na łączną kwotę 2080 tys. zł. W 2022 r. w tym trybie

²³ Załącznik nr 1 do zarządzenia w sprawie powołania komisji konkursowej w edycji 2021.

Wszystkie podmioty, które złożyły oferty w ramach Programu miały dostęp w Generatorze Ofert do kart oceny dotyczących ich ofert, co też pozwalało na ocenę pracy ekspertów przez organizacje pozarządowe i inne podmioty, które aplikowały w konkursie. Do MRiPS nie wpływały skargi kwestionujące obiektywizm ekspertów oceniających wnioski.

(akta kontroli tom VIII, str. 1-8)

2.3. W okresie objętym kontrolą Minister ogłosił dwie edycje konkursów, w każdym przypadku zachowując termin 21 dni od dnia ogłoszenia do upływu terminu składania ofert, określony w art. 13 ust. 1 uodppw. Zgodnie z art. 13 ust. 2 pkt 1-6 uodppw, ogłoszenia otwartych konkursów ofert zawierały informacje dotyczące rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasad przyznawania dotacji, terminów i warunków realizacji zadania, terminów składania ofert, trybu i kryteriów stosowanych przy wyborze ofert oraz terminu dokonania wyboru ofert. Ogłoszenia zawierały również informacje o zrealizowanych w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, jednakże nie zawierały one informacji o wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 uodppw. Ustalenia w tym zakresie przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I, str. 4-7, 290-293, tom VIII, str. 24-39, 250-251)

Ogłoszenia o konkursach, a także ich wyniki zostały opublikowane na stronie internetowej MRiPS, Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa oraz w jego siedzibie, w sposób przewidziany w art. 13 ust. 3 uodppw. Ogłoszenia o konkursach nie zamieszczano w dzienniku ani tygodniku o zasięgu ogólnopolskim.

Za pośrednictwem tych samych kanałów opublikowane zostały ogłoszenia wyników otwartych konkursów ofert, zawierające wszystkie obligatoryjne elementy wynikające z art. 15 ust. 2h uodppw, tj. nazwę oferenta, nazwę zadania publicznego oraz wysokość przyznanych środków publicznych.

(akta kontroli tom VIII, str. 250-251)

2.4. Na realizację konkursów w latach 2021-2022 zaplanowano 80 000 tys. zł, po 40 000 zł w każdym roku, z przeznaczeniem w 95% na dotacje (38 000 tys. zł rocznie) oraz w 5% na pomoc techniczną (2000 tys. zł rocznie).

Każdemu z czterech priorytetów Programu przypisane zostały środki w wysokości 25% całości środków przeznaczonych na dotacje (tj. 9500 tys. zł). Jednakże w przypadku dużego zróżnicowania progów punktowych wyczerpujących alokację w ramach poszczególnych priorytetów Minister, zgodnie z regulaminami otwartych konkursów ofert, mógł podjąć decyzję o przesunięciu środków między priorytetami, w celu dofinansowania projektów o jak najwyższej jakości. Zarówno w 2021 r jak i w 2022 r. Minister skorzystał z tego uprawnienia.

(akta kontroli tom I, str. 18, 189-275, 304, tom II, str. 50-108)

W ramach edycji 2021 Programu złożono łącznie 1658 ofert, z czego 1040 ofert na łączną kwotę 126 453,5 tys. zł zostało złożonych w priorytecie I, 122 ofert na łączną kwotę 18 415,3 tys. zł w priorytecie II, 320 ofert na łączną kwotę 43 576,1 w priorytecie III, a 176 ofert na łączną kwotę 22 936,2 tys. zł w priorytecie IV. Wnioskowana kwota dotacji w ramach całego konkursu wyniosła 211 381,1 tys. zł.

(akta kontroli tom I, str. 111, 189-275, tom VIII, str. 178, 233)

W ramach edycji 2022 Programu złożono łącznie 1639 ofert, w tym w ramach kolejnych priorytetów było to odpowiednio 956 ofert na łączną kwotę 129 745 tys. zł, 129 ofert na łączną kwotę 18 693,7 tys. zł, 269 ofert na łączną kwotę 41 313 tys. zł i 285 ofert na łączną kwotę 41 271,3 tys. zł. Wnioskowana kwota dotacji w ramach całego konkursu wyniosła 231 022,9 tys. zł. Wartość wnioskowanych dotacji, o które

dofinansowano 38 projektów na łączną kwotę 1772 tys. zł. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w punkcie 2.7. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I, str. 276-288, tom II, str. 169-180)

Kontrola przeprowadzona na próbie 46 ofert²⁴, w tym 27²⁵ ofert, które otrzymały dofinansowanie, sześciu które nie otrzymały dofinansowania ze względu na zbyt niską liczbę punktów uzyskanych na etapie oceny merytorycznej i 13 ofert, które zostały odrzucone ze względów formalnych, wykazała, że oferty odrzucone formalnie zostały ocenione zgodnie z regulaminami konkursów. Wszystkie podmioty, których oferty zostały skierowane do oceny merytorycznej były uprawnione do składania wniosków o dofinansowanie w ramach konkursów.

(akta kontroli tom VIII, str. 243-244)

Przyjęte oferty zawierały informacje o szczegółowym zakresie rzeczowym zadania publicznego proponowanego do realizacji; terminie i miejscu realizacji tego zadania; kalkulacji przewidywanych kosztów realizacji zadania; informacji o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 uodppw składających ofertę w zakresie, którego dotyczy zadanie; informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania, informację o planowanej wysokości środków finansowych na realizację danego zadania pochodzących z innych źródeł oraz deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania.

(akta kontroli tom VIII, str. 240-242)

Stosowane zasady ocen merytorycznych spełniały warunki określone w art. 15 ust. 1 uodppw. Jednakże Ministerstwo akceptowało karty oceny merytorycznej, w których stwierdzono brak zgodności pomiędzy liczbą przyznanych punktów w ramach poszczególnych kryteriów i uzasadnieniami z tym zakresie. Ponadto stwierdzono, że w przypadku 39,4% ofert objętych próbą, oceny kryteriów strategicznych dokonywane przez ekspertów różniły się od siebie (jeden ekspert przyznawał 5 pkt zaś drugi przyznawał 0 pkt). Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom VIII, str. 225-232, 246-247)

We wszystkich przypadkach liczby punktów przyznanych ofercie, wykazanych w listach rankingowych, były zgodne z kartami ocen merytorycznych i stanowiły sumę punktów przyznanych przez ekspertów, a w przypadku ofert skierowanych do oceny przez trzeciego eksperta były równe liczbie punktów przyznanych przez tego eksperta.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-224)

We wszystkich przypadkach na podstawie danych zawartych w ofertach można było określić planowany koszt jednostkowy usług lub produktów planowanych do zakupu w ramach projektów. Przyjęty poziom kosztów jednostkowych podlegał ocenie przez ekspertów w ramach kryterium merytorycznego III. Kalkulacja kosztów. Dodatkowo w przypadku stwierdzenia, że część planowanych wydatków stanowi koszty niekwalifikowalne, koszty jednostkowe są zawyżone lub wydatki nie są niezbędne do poniesienia, eksperci wypełniali dodatkową tabelę stanowiącą nieobligatoryjny element karty oceny merytorycznej, w której wskazywali koszty kwestionowane wraz z propozycją ich ograniczenia lub usunięcia. Na tej podstawie określali również rekomendowaną kwotę dofinansowania, która stanowiła różnicę pomiędzy wnioskowaną kwotą dotacji a sumą kwot zakwestionowanych przez danego eksperta.

W sytuacji, gdy oferty zawierały koszty zawyżone, były one kwestionowane przez co najmniej jednego z oceniających. Dlatego, w ocenie NIK weryfikacja dokonywana

²⁴ 32 w ramach edycji 2021 i 14 w ramach edycji 2022.

²⁵ W tym dwie oferty, które ostatecznie nie były realizowane w wyniku rezygnacji beneficjentów.

przez ekspertów w tym zakresie była wystarczająca do zapewnienia, aby poziom kosztów jednostkowych nie odbiegał od cen rynkowych.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-224)

Niezależnie od powyższego, wskazania ekspertów nie zawsze były uwzględniane na etapie modyfikowania ofert, które zostały skierowane do dofinansowania, na potrzeby sporządzenia załączników do umowy o realizację zadania publicznego. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W sprawozdaniach z wykonania zadania publicznego beneficjenci byli zobowiązani do wykazania wyłącznie zbiorczych kwot dla wydatków poniesionych w ramach poszczególnych rodzajów kosztów. Tym samym, weryfikacja wysokości kosztów jednostkowych faktycznie poniesionych w ramach realizacji poszczególnych projektów nie była możliwa.

W przypadku stwierdzenia przez ekspertów występowania w ofercie kosztów niekwalifikowalnych były one kwestionowane na etapie oceny merytorycznej i usuwane w ramach aktualizacji oferty. W działaniach podejmowane w tym zakresie przez Ministerstwo nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli tom VIII, str. 240-242)

W przypadku wszystkich 17 ofert wybranych do dofinansowania wskutek oceny merytorycznej, wartość przyznanego dofinansowania była równa niższej z kwot dofinansowania rekomendowanych przez ekspertów.

W ocenie NIK zasady ograniczania kwoty dotacji w tym trybie były uzasadnione merytorycznie i stosowane w sposób przejrzysty.

W przypadku ofert wybranych do dofinansowania wskutek oceny strategicznej kwoty przyznanego dofinansowania znajdowały się w przedziale od 22% do 83,7% dofinansowania wnioskowanego. W żadnym z 10 badanych przypadków kwota przyznanego dofinansowania nie była zgodna z rekomendacjami ekspertów. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-224)

W związku z przyznaniem przez MRiPS mniejszej kwoty dofinansowania aniżeli wnioskowana, oferenci wprowadzali zmiany w ofertach, dostosowując je do aktualnej kwoty dotacji zgodnej z wynikami konkursu. Zmniejszeniu finansowania towarzyszyła zmiana zakresu działań przewidzianych do realizacji, a w uzasadnionych sytuacjach również planowanych do osiągnięcia rezultatów.

W jednym przypadku, w trakcie realizacji projektu, beneficjent wystąpił do Ministerstwa z wnioskiem o aneks. Wniosek został złożony z zachowaniem terminu 30 dni przed dniem zakończenia realizacji zadania publicznego. Aneks został podpisany po 34 dniach od wpłynięcia wniosku i przed zakończeniem realizacji tego zadania.

(akta kontroli tom VI, str. 54-62, tom VIII, str. 240-242)

2.6. Po ogłoszeniu wyników konkursów, pracownicy DAS kontaktowali się z oferentami w celu ustalenia ostatecznej wersji kosztorysu i harmonogramu realizacji zadania. Oferenci byli zobowiązani do dokonania zmian w Generatorze Ofert w zakresie kosztorysu, harmonogramu i zaplanowanych rezultatów, w szczególności w sytuacji otrzymania mniejszej kwoty dofinansowania niż wnioskowana. Po uzyskaniu akceptacji harmonogramu i kosztorysu, oferenci byli zobowiązani wygenerować, uzupełnić, wydrukować i wysłać do Ministerstwa trzy egzemplarze umowy podpisane przez osoby uprawnione do jej zawarcia w imieniu oferenta wraz

z załącznikami²⁶. Po weryfikacji i podpisaniu umowy przez Dyrektora DAS²⁷, jeden egzemplarz był przekazywany zleceniobiorcy.

(akta kontroli tom V, str. 23-28, tom VI, str. 8-15, tom VIII, str. 240-242)

W edycji 2021 okres pomiędzy ogłoszeniem wyników konkursu a podpisaniem umów o dofinansowanie wynosił od 39 do 153 dni (średnio 72,9 dnia). W edycji 2022 okres ten wynosił od 42 do 134 dni (średnio 59,1 dnia).

Zgodnie z art. 15 ust. 4 uodppw, umowy te powinny być zawarte bez zbędnej zwłoki. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora DAS skrócenie czasu zawierania umów z beneficjentami nie jest możliwe z uwagi na fakt, iż samo podpisanie umowy jest wyłącznie ostatnim etapem w wieloetapowym procesie ich uzgadniania i weryfikacji. Samo przyjęcie oferty do realizacji oraz przyznanie dotacji we wnioskowanej kwocie nie jest tożsame z ostateczną akceptacją kalkulacji przewidywanych kosztów i harmonogramu. Ustalenie ostatecznej wersji kalkulacji przewidywanych kosztów i harmonogramu realizacji zadania wymaga od pracowników zajmujących się realizacją Programu analizy ofert, która biorąc pod uwagę ich liczbę, wymaga około trzech tygodni. Czasu wymaga również przekazanie przez oferentów umowy do podpisu w postaci papierowej oraz proces jej akceptacji przez właściwe komórki organizacyjne MRiPS.

W ocenie NIK, długi okres zawierania umów mógł mieć negatywny wpływ na jakość i terminowość realizacji zadań przez oferentów, którzy nie dysponując podpisaną umową oraz środkami finansowymi z dotacji, byli zmuszeni do realizacji zadań albo w oparciu o środki własne albo przesuwaniu terminu rozpoczęcia realizacji zadania lub jego elementów wymagających zaangażowania finansowego.

(akta kontroli tom VIII, str. 24-39, 181-215)

W zakresie sprawdzania terminowości przekazywania środków na realizację zadania publicznego analizą objęto 25 ofert. We wszystkich skontrolowanych przypadkach przekazanie środków zleceniobiorcom następowało w terminie do 30 dni od dnia podpisania umowy, stosownie do § 3 ust. 1 umów o realizację zadania publicznego. Wypłata środków następowała po maksymalnie 10 dniach, średnio było to sześć dni od podpisania umowy.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-224)

2.7. Zgodnie z regulaminami otwartych konkursów ofert²⁸, w ramach kompetencji ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego pozostawało przyznanie dofinansowania dla projektów, które zostały złożone w naborze i uzyskały pozytywną ocenę formalną – do wysokości kwoty uwolnionych środków. Minister podejmując rozstrzygnięcie, o którym mowa powyżej, miał wybierać do dofinansowania oferty spośród ocenionych pozytywnie formalnie, spełniające przynajmniej jedno z następujących kryteriów:

- oferta mieści się w ramach kluczowych dla interesu społecznego polityk publicznych;
- oferta zakłada realizację tematu szczególnie ważnego z punktu widzenia polityki społecznej na rzecz osób starszych;

²⁶ Załączniki stanowiły: 1) uaktualniony i zaakceptowany harmonogram i kosztorys realizacji zadania; 2) podpisana oferta na realizację zadania publicznego; 3) aktualny odpis z rejestru lub wyciąg z ewidencji lub inny dokument potwierdzający status prawnego oferenta i umocowanie osób go reprezentujących; 4) poświadczona za zgodność z oryginałem kopia umowy między oferentami – w przypadku złożenia oferty wspólnej; 5) poświadczona za zgodność z oryginałem kopia umów partnerskich zawartych z partnerami – w przypadku, gdy partner zapewnia finansowy lub niefinansowy wkład własny do projektu; 6) pełnomocnictwo szczególne do działania w ramach konkursu - w przypadku oferty złożonej przez oddział terenowy nieposiadający osobowości prawnej.

²⁷ Działającą na podstawie upoważnienia z dnia 16 marca 2021 r.

²⁸ Część A rozdział IX.

- w ocenie eksperta stwierdzony został przez IZ błąd, działający na niekorzyść oferenta/ów.

(akta kontroli tom I, str. 46-47, 333-334)

W 2021 r. kwota środków uwolnionych wyniosła 2092,7 tys. zł, w tym 763,4 tys. zł oszczędności powstałych wskutek rezygnacji z realizacji ośmiu dofinansowanych projektów, 329,3 tys. zł środków pozostających do rozdysponowania i 1000 tys. zł środków przesuniętych z obsługi technicznej Programu. Do dofinansowania wybrano 36 projektów na łączną kwotę 2080 tys. zł.

W ramach priorytetu I do dofinansowania wybrano 27 projektów, 20 projektów które na etapie oceny merytorycznej uzyskały 204 lub 203 pkt (wszystkie projekty z taką liczbą punktów z wyłączeniem dwóch) oraz siedem projektów które uzyskały kolejno 202, 201, 188, 178, 177, 164 i 154 pkt.

W ramach drugiego priorytetu do dofinansowania wybrano dwa projekty, które uzyskały 193 (jeden z dwóch projektów z taką liczbą punktów) i 186 pkt.

W ramach trzeciego priorytetu do dofinansowania wybrano cztery projekty, dwa projekty, które na etapie oceny merytorycznej uzyskały 192 pkt (wszystkie projekty z taką liczbą punktów) i po jednym projekcie z 176 pkt i 164 pkt.

W ramach czwartego priorytetu do dofinansowania wybrano trzy projekty, dwa projekty, które na etapie oceny merytorycznej uzyskały 186 (wszystkie projekty z taką liczbą punktów) oraz jeden projekt z 90 pkt.

W 2022 r. kwota środków uwolnionych wyniosła 1796,5 tys. zł, w tym 323,6 tys. zł oszczędności powstałych wskutek rezygnacji z realizacji trzech dofinansowanych projektów, 513 tys. zł środków pozostających do rozdysponowania i 950 tys. zł środków przesuniętych z obsługi technicznej Programu. Do dofinansowania wybrano 38 projektów na łączną kwotę 1772 tys. zł.

W ramach priorytetu I do dofinansowania wybrano 10 projektów, dziewięć które na etapie oceny merytorycznej uzyskały 200 pkt (wszystkie projekty z taką liczbą punktów) oraz jeden, który uzyskał 194 pkt.

W ramach priorytetu II do dofinansowania wybrano 10 projektów. Były to wszystkie projekty, które otrzymały na etapie oceny merytorycznej od 197 do 199 pkt.

W ramach trzeciego priorytetu do dofinansowania wybrano dziewięć projektów, pięć projektów które na etapie oceny merytorycznej uzyskały 199 pkt (wszystkie projekty z taką liczbą punktów) dwa projekty, które uzyskały po 195 pkt i po jednym projekcie z 191 pkt i 180 pkt.

W ramach priorytetu IV do dofinansowania wybrano dziewięć projektów, osiem projektów, które na etapie oceny merytorycznej uzyskały 199 albo 198 pkt (wszystkie projekty z taką liczbą punktów z wyłączeniem jednego) oraz jeden projekt ze 195 pkt. Tym samym do dofinansowania wybrano dziewięć ofert, które na etapie oceny merytorycznej uzyskały od 17 do 97 punktów mniej niż było wymagane do uzyskania dofinansowania w trybie podstawowym. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I, str. 276-288, tom II, str. 169-180, tom VIII, str. 240-242)

2.8. Zgodnie z postanowieniami regulaminów konkursów²⁹, Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, mając wgląd do wszystkich złożonych ofert oraz wstępnych ocen dokonanych przez ekspertów, miał prawo do ich weryfikacji oraz do dokonania oceny strategicznej ze względu na realizację bieżących polityk publicznych (niezależnie od liczby punktów przyznanych przez ekspertów). Przedmiotowa ocena wymagała wskazania jednego z następujących kryteriów:

- a. oferta zakłada realizację ważnego interesu publicznego dla osób starszych,

²⁹ Część A rozdział VI podrozdział 4 regulaminów konkursów.

- b. oferta zakłada podjęcie próby rozwiązania istotnych kwestii i problemów społecznych dla osób starszych,
- c. oferta charakteryzuje się dużą efektywnością społeczną i ekonomiczną projektu,
- d. oferta zakłada realizację szczególnie istotnego tematu z punktu widzenia celów Programu,
- e. oferta zakłada realizację projektu przez podmiot z regionu o niższej aktywności społecznej dla osób starszych,
- f. oferta zakłada realizację projektu przez podmiot z regionu słabiej reprezentowanego w otwartym konkursie ofert,
- g. oferta zakłada realizację projektu przez podmiot pełniący istotną rolę w otoczeniu środowiskowym, mający potencjał zapewniający duży zasięg i szerokie oddziaływanie na społeczność lokalną lub społeczeństwo.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego mógł rozdysponować w tym trybie 10% kwoty przeznaczonej na dotacje w danym roku.

(akta kontroli tom I, str. 34-35, 321-322)

W 2021 r. środki w wysokości 3800 tys. zł zostały rozdysponowane pomiędzy 45 oferentów, w tym 40 w ramach priorytetu I, trzech w ramach priorytetu III i dwóch w ramach priorytetu IV. Najwięcej projektów dofinansowano w związku ze spełnieniem kryterium a) oferta zakłada realizację ważnego interesu publicznego dla osób starszych (22) oraz kryterium g) oferta zakłada realizację projektu przez podmiot pełniący istotną rolę w otoczeniu środowiskowym, mający potencjał zapewniający duży zasięg i szerokie oddziaływanie na społeczność lokalną lub społeczeństwo (12).

(akta kontroli tom I, str. 155-158, 176-180)

W 2022 środki w wysokości 3800 tys. zł zostały rozdysponowane pomiędzy 57 oferentów, w tym 44 w ramach priorytetu I, ośmiu w ramach priorytetu II, dwóch w ramach priorytetu III i trzech w ramach priorytetu IV. Najwięcej projektów dofinansowano w związku ze spełnieniem kryterium d) oferta zakłada realizację szczególnie istotnego tematu z punktu widzenia celów Programu (16) oraz kryterium g) oferta zakłada realizację projektu przez podmiot pełniący istotną rolę w otoczeniu środowiskowym, mający potencjał zapewniający duży zasięg i szerokie oddziaływanie na społeczność lokalną lub społeczeństwo (15).

(akta kontroli tom II, str. 1-5, 32-38)

W badanej próbie znalazło się dziesięć projektów, które uzyskały dofinansowanie w trybie oceny strategicznej. W siedmiu przypadkach projekty uzyskały w ramach oceny merytorycznej liczbę punktów niższą od wymaganej do uzyskania dofinansowania w trybie podstawowym o jeden do pięciu punktów.

W trzech przypadkach liczba uzyskanych punktów była znacznie niższa niż minimalna liczba punktów uprawniająca do uzyskania dofinansowania w trybie podstawowym. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-232)

2.9. Dla celu głównego Programu ustalono dwa wskaźniki dotyczące liczby organizacji, które uzyskały wsparcie w ramach Programu oraz liczby osób starszych uczestniczących w zrealizowanych projektach.

Wskaźniki zostały również opracowane osobno dla każdego z priorytetów Programu, w odniesieniu do zdefiniowanych celów. Dla każdego z czterech celów szczegółowych zdefiniowano od trzech do pięciu wskaźników.

Jednakże oferenci w składanych ofertach nie mieli obowiązku deklarowania jaki poziom wskaźników określonych dla Programu zostanie osiągnięty dzięki realizacji ich projektu. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II, str. 496-498)

Na podstawie badania próby 20 projektów, dla których zostały złożone i zatwierdzone sprawozdania z realizacji zadania publicznego, stwierdzono, że zgodnie z deklaracjami beneficjentów zawartymi w sprawozdaniach, wskaźniki zaplanowane do realizacji w ofertach zostały we wszystkich przypadkach zrealizowane.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-232)

2.10. Szczegółowym badaniem w zakresie terminowości sporządzania sprawozdań z wykonania zadań publicznych oraz rozliczania dotacji objęto 20 ofert. Ustalono, że wszyscy zleceniobiorcy dochowali 30 dniowego terminu sporządzenia sprawozdania z wykonania zadania publicznego określonego w art. 18 ust. 1 uodppw. Fundacja Challenge Europe pierwotnie przekazała sprawozdanie wyłącznie w postaci papierowej – bez wypełnienia dokumentu w Generatorze Ofert. Po wezwaniu ze strony Ministerstwa do przekazania sprawozdania w wymaganej postaci, oferent przekazał je 18 stycznia 2022 r.

W przypadku 15 ofert (75% badanych ofert) na łączną kwotę 2953,9 tys. zł, termin zatwierdzenia rozliczenia udzielonych dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, przedstawionego przez zleceniobiorcę, był dłuższy niż termin 30-dniowy określony w art. 152 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁰. Jednakże zgodnie z art. 15zzl ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych³¹, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w terminie 30 dni następujących po ich odwołaniu, organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 uodppw, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy, jest uprawniony do przedłużenia terminu na złożenie sprawozdania z wykonania zleconego zadania publicznego oraz rozliczenia udzielonej dotacji na realizację zadania publicznego z pominięciem terminów wynikających z ufp.

(akta kontroli tom V, str. 150-204, tom VIII, str. 61-72, 215-232)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dofinansowanie w ramach oceny strategicznej oraz dysponowania środkami uwolnionymi było przyznawane przez Ministra w oparciu o ogólne kryteria z pominięciem ocen merytorycznych dokonywanych przez ekspertów oraz bez uwzględnienia rekomendowanych przez ekspertów kwot dofinansowania. Zgodnie z regulaminami otwartych konkursów ofert Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, mając wgląd do wszystkich złożonych ofert oraz wstępnych ocen dokonanych przez ekspertów, miał prawo do ich weryfikacji oraz do dokonania oceny strategicznej ze względu na realizację bieżących polityk publicznych (niezależnie od liczby punktów przyznanych przez ekspertów)³². W ramach kompetencji ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego pozostawało także przyznawanie dofinansowania dla projektów, które zostały złożone w naborze i uzyskały pozytywną ocenę formalną – do wysokości kwoty uwolnionych środków³³.

(akta kontroli tom I, str. 34-35, 46-47, 321-322, 333-334)

W obu przypadkach w regulaminach otwartych konkursów ofert zdefiniowane zostały kryteria, zgodnie z którymi dofinansowanie powinno być przyznawane³⁴. Jednakże w obydwu przypadkach kryteria były bardzo ogólne. Najwięcej

³⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., dalej: ufp.

³¹ Dz.U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.

³² Część A rozdział VI podrozdział 4.

³³ Część A rozdział IX.

³⁴ Kryteria te zostały przywołane w części 2.7. i 2.8. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

projektów otrzymało dofinansowanie na podstawie kryteriów strategicznych – oferta zakłada realizację: ważnego interesu publicznego dla osób starszych (29,4%³⁵) oraz oferta zakłada realizację projektu przez podmiot pełniący istotną rolę w otoczeniu środowiskowym, mający potencjał zapewniający duży zasięg i szerokie oddziaływanie na społeczność lokalną lub społeczeństwo (26,5%³⁶).

(akta kontroli tom I, str. 34-35, 176-180, 321-322, tom II, str. 32-38, tom VIII, str. 255-258)

W przypadku dysponowania środkami uwolnionymi, zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, wszystkie oferty dofinansowane spełniały co najmniej kryterium, zgodnie z którym oferta zakłada realizację tematu szczególnie ważnego z punktu widzenia polityki społecznej na rzecz osób starszych. Jednakże dodatkowa ocena ofert w ramach dysponowania środkami uwolnionymi nie była prowadzona.

(akta kontroli tom VIII, str. 9-17, 166-173)

W przypadku oceny strategicznej nie powstała żadna dokumentacja za wyjątkiem pism Sekretarza Stanu w Ministerstwie kierowanych do komisji konkursowych, w których zostały wskazane oferty, które powinny uzyskać dofinansowanie wraz z określeniem kryterium oceny strategicznej, w oparciu o które zostały wybrane oraz kwoty dofinansowania. Tym samym, dla oceny strategicznej Ministra, nie było sporządzane uzasadnienie merytoryczne.

(akta kontroli tom I, str. 176-180, tom II, str. 32-38, tom VIII, str. 140-145)

W objętej szczegółowym badaniem próbie znalazło się dziesięć projektów, które uzyskały dofinansowanie w trybie oceny strategicznej. W trzech przypadkach liczba uzyskanych punktów była znacznie niższa niż minimalna liczba punktów uprawniająca do uzyskania dofinansowania w trybie podstawowym. Projekt *Senioralne Lubuskie*, złożony w ramach priorytetu IV w edycji 2021 przez Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej, uzyskał 136 punktów, podczas gdy do uzyskania dofinansowania w trybie podstawowym konieczne było uzyskanie 187 punktów. Projekt *Aktywny senior to szczęśliwy senior*, złożony przez Stowarzyszenie Razem dla Czajkowa, uzyskał 108 punktów, a projekt *Nikt nie powinien być sam – nasze działania na rzecz Seniorów AKTYWNI+*, złożony przez Parafię NMP Królowej Polski w Jarosławiu, uzyskał 118 punktów. Oba projekty zostały złożone w ramach priorytetu I w edycji 2022, gdzie do uzyskania dofinansowania w trybie podstawowym konieczne było uzyskanie 201 punktów.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-232, 240-242)

Projekt *Aktywny senior to szczęśliwy senior* uzyskał dofinansowanie, pomimo że zgodnie z uzasadnieniami do oceny merytorycznej dokonanej przez ekspertów: „W ofercie przedstawiono jednak niespójne informacje na temat liczby seniorów, którzy wezmą udział w projekcie (...). Cele projektu nie zostały jednoznacznie sformułowane. Wnioskodawca nie dokonał również pogłębionej analizy sytuacji problemowej dotyczącej osób starszych czy identyfikacji i analizy ryzyk, które mogą wystąpić podczas realizacji zadania. Brak także informacji o stopniu zaangażowania osób starszych w przygotowanie oferty. Poszczególne działania zostały bardzo ogólnie opisane (zabrakło m.in. informacji na temat liczby planowanych warsztatów/zajęć, ich częstotliwości, wielkości grup warsztatowych itp.). Harmonogram działań nieprzejrzysty, wszystkie działania zostały zaplanowane do realizacji w tym samym terminie (...). Oferent nie wykazał żadnego doświadczenia w realizacji projektów finansowanych ze środków

³⁵ 30 spośród 102 ofert dofinansowanych w tym trybie.

³⁶ 27 spośród 102 ofert dofinansowanych w tym trybie.

publicznych. Organizacja nie przedstawiła także informacji na temat posiadanych zasobów rzeczowych i osobowych – członków stowarzyszenia, ich wykształcenia, doświadczenia w pracy społecznej itp.”.

Kwoty przyznanego dofinansowania znajdowały się w przedziale od 22% do 83,7% dofinansowania wnioskowanego. W żadnym z 10 badanych przypadków kwota przyznanego dofinansowania nie była zgodna z rekomendacjami ekspertów. Tym samym, w ramach oceny strategicznej, nie wzięto pod uwagę oceny merytorycznej dokonanej przez ekspertów ani w zakresie zasadności udzielenia dofinansowania, ani jego wysokości.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-232, 240-242)

Zgodnie z wyjaśnieniami Sekretarza Stanu w Ministerstwie, eksperci pełnią rolę doradczą i pomocniczą. Natomiast ocena strategiczna, zgodnie z regulaminem konkursu znajdują się w gestii Ministra, który jest uprawniony do wskazywania projektów, które jego zdaniem będą realizowały bieżące polityki publiczne. Minister jest odpowiedzialny za realizację bieżącej polityki społecznej wobec starszych, dokonując oceny strategicznej, wskazuje projekty, które jego zdaniem spełniają wskazane w ogłoszeniu kryteria.

(akta kontroli tom VIII, str. 140-145)

W ramach dysponowania środkami uwolnionymi do dofinansowania wybrano dziewięć ofert, które na etapie oceny merytorycznej uzyskały od 17 do 97 punktów mniej niż było wymagane do uzyskania dofinansowania w trybie podstawowym.

(akta kontroli tom VIII, str. 215-232)

Przykładowo, dofinansowanie w ramach dysponowania środkami uwolnionymi przyznano ofercie *Seniorze, zrelaksuj się!*, złożonej przez Fundację Macte Animo, pomimo że na etapie oceny merytorycznej oferta uzyskała 90 pkt. Była to dziewiąta najniżej oceniona oferta (166 miejsce na 174 oferty objęte oceną merytoryczną w ramach priorytetu IV). Zgodnie z oceną eksperta nr 2 „Oferta jest zgodna z Programem Aktywni+ ale nie wpisuje się w Priorytet IV, w ramach którego została złożona. Oferta bardzo niskiej jakości. Brak diagnozy i celu projektu. Plan działań zbyt ogólny. Pobieźnie opisana promocja projektu. Brak opisu rekrutacji i zarządzania projektem. Kalkulacja kosztów zawiera liczne błędy, zbyt ogólna. Zawiera koszt niekwalifikowany. Doświadczenie oferenta zbyt pobieżnie opisane. Brak konkretnego wskazania kwalifikacji i doświadczenia kadry projektu. Projekt nie spełnia kryterium strategicznego dla Priorytetu IV tj. nie zakłada działań kształtujących pozytywne postrzeganie starości w społeczeństwie.”

(akta kontroli tom I, str. 263-275, tom VIII, str. 240-242)

Dyrektor DAS wyjaśniła, że w ramach dysponowania środkami uwolnionymi nie prowadzono dodatkowej szczegółowej oceny projektów. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, podejmując rozstrzygnięcie w ramach środków uwolnionych, wybrał do dofinansowania oferty, spośród ocenionych pozytywnie formalnie, zakładające realizację tematu szczególnie ważnego z punktu widzenia polityki społecznej na rzecz osób starszych. Wszystkie organizacje biorące udział w konkursie, zgodnie z regulaminem mogły zostać uwzględnione w rozstrzygnięciach – jedynym warunkiem było uzyskanie pozytywnej oceny formalnej. Tryb dysponowania środkami uwolnionymi został opisany w regulaminie otwartego konkursu ofert Programu „Aktywni+”, zgodnie z którym brak jest odwołania do oceny merytorycznej dokonywanej przez ekspertów. Przedmiotowa ocena punktowa mogła być jedynie ewentualnie pomocniczo wzięta pod uwagę przy dysponowaniu środkami uwolnionymi.

(akta kontroli tom VIII, str. 9-17, 61-72, 166-173)

NIK nie kwestionuje uprawnień Ministra do dokonywania oceny strategicznej i dysponowania środkami uwolnionymi, jednakże powinny być one prowadzone w sposób jawny, przejrzysty i transparentny w oparciu o mierzalne kryteria oceny. Tym samym w sposób zapewniający, aby wydatki publiczne były dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:

- a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
- b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

2. W ocenie ofert dokonywanej w 2021 r. przez tzw. trzeciego eksperta brał udział pracownik DAS niebędący członkiem komisji konkursowej, co było niezgodne z § 2 ust. 6 regulaminu komisji konkursowej w edycji 2021, zgodnie z którym trzecim ekspertem może być każdy członek komisji. Pracownik ten dokonał ocen 26 ofert.

(akta kontroli tom I, str. 159)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, będącej również przewodniczącą komisji, pracownik ten uczestniczył w ocenie jako trzeci ekspert na podstawie § 4 ust. 1 zarządzenia w sprawie powołania komisji konkursowej w edycji 2021, zgodnie z którym, w pracach komisji mogą brać udział, z głosem doradczym, osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych dotyczących konkursu, zaproszeni do udziału w jej pracach przez przewodniczącego, zwane dalej „ekspertami”. Jednocześnie, regulamin komisji konkursowej nie wskazuje, że tylko członek komisji może być trzecim ekspertem, wprost przeciwnie może być nim każdy inny ekspert zaproszony przez przewodniczącego.

(akta kontroli tom I, str. 159, tom VIII, str. 24-39, 166-177)

NIK nie podziela powyższego stanowiska. § 2 ust. 6 regulaminu komisji konkursowej mówi wprost, że trzecim ekspertem może być członek komisji. Natomiast o tym, kto jest członkiem komisji rozstrzyga § 3 ust. 1 zarządzenia w sprawie powołania komisji konkursowej w edycji 2021, zgodnie z którym w skład Komisji wchodzi: przewodniczący, sekretarz i członkowie rekomendowani przez przewodniczącego, w tym czterech przedstawicieli DAS oraz dwóch przedstawicieli zgłoszonych przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 uodppw. Zgodnie z przywoływanym przez Dyrektor DAS, § 4 ust. 1 zarządzenia w sprawie powołania komisji konkursowej w edycji 2021, eksperci mogli brać udział w pracach komisji z głosem doradczym, ale nie zmienia to faktu, iż nie byli oni członkami komisji i tym samym nie mieli umocowania do dokonywania oceny ofert jako tzw. trzeci ekspert.

3. Ministerstwo akceptowało karty oceny merytorycznej, w których stwierdzono brak zgodności pomiędzy liczbą przyznanych punktów w ramach poszczególnych kryteriów i uzasadnieniami w tym zakresie oraz w których oceny kryteriów strategicznych dokonywane przez ekspertów różniły się od siebie (jeden ekspert przyznawał 5 pkt zaś drugi przyznawał 0 pkt).

(akta kontroli tom VIII, str. 225-232, 240-242)

W przypadku oceny czterech ofert³⁷ stwierdzono, że jeden z ekspertów w ramach poszczególnych kryteriów oceny merytorycznej stwierdził istotne uchybienia

³⁷ 1) oferta nr 1189 (edycja 2021) *Krajobraz po pandemii. Pomagamy wskrzesić prężne organizacje i przywrócić aktywność seniorów* złożona przez Fundację „Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku”; 2) oferta nr 492 (edycja 2021) *Inspirowanie aktywności obywatelskiej i rozwój organu ogólnopolskiego rzecznicstwa interesów seniorów* złożona przez Fundację Obywatelski Parlament Seniorów; 3) oferta nr 702 (edycja 2021) *Program wsparcia cyfrowego seniorów i organizacji senioralnych w powrocie do aktywności*

i niedostatki w treści złożonej oferty i jednocześnie przyznał maksymalną liczbę punktów w ramach danych kryteriów.

Przykładowo, w ramach oceny merytorycznej oferty *Krajobraz po pandemii. Pomagamy wskrzesić prężne organizacje i przywrócić aktywność seniorów*, złożonej przez Fundację „Ogólnopolskie Porozumienie Uniwersytetów Trzeciego Wieku”, w ramach kryterium II. Logika projektowa, jeden z ekspertów przyznał maksymalną liczbę 30 punktów, a w uzasadnieniu wskazał, że „Oceniana oferta została przygotowana generalnie zgodnie z zasadami logiki projektowej – choć pod tym względem oferta jest bardzo słaba. W ofercie nie sformułowano ani celu głównego, ani celów szczegółowych. (...) W ofercie zaplanowano monitorowanie jedynie dwóch rezultatów. Pierwszy z nich nie jest rezultatem, a działaniem. Przypisano do niego także błędny miernik. Tą część należy uznać za przygotowaną w sposób rażąco niestaranny i nieprofesjonalny. Działania zostały opisane w sposób bardzo ogólny, nieczytelny – są to raczej założenia działań, a nie opis ich realizacji.”

(akta kontroli tom III, str. 234-240, tom VIII, str. 240-242)

Zgodnie z wyjaśnieniami eksperta, rolą ekspertów w konkursie jest wydawanie opinii na temat analizowanych ofert. Nie jest niczym nieprawidłowym wskazywanie uwag w opisie oceny, których celem jest wyszczególnienie ewentualnych elementów wymagających zwrócenia uwagi przez Ministerstwo w przypadku dofinansowania oferty – jest to raczej przejaw rzetelności – przy jednoczesnym przyznaniu maksymalnej oceny punktowej w sytuacji, gdy pomimo ewentualnych słabości, w opinii eksperta, indywidualne oferta na taką ocenę zasługuje.

(akta kontroli tom V, str. 146-154)

W ramach oceny merytorycznej oferty *Mądry senior nie tylko po szkodzie*, złożonej przez Polskie Radio Obywatelskie PL-CB Radio w ramach kryterium III. Kalkulacja kosztów jeden z ekspertów przyznał maksymalną liczbę 15 pkt, a w uzasadnieniu wskazał, że: „Kosztorys przedstawiony w sposób nieprawidłowy, projektodawca nie wskazał co kryje się pod jedną pozycją – brak uzasadnienia zarówno w kosztorysie, jak pozostałej części wniosku – nie wiadomo co kryje się pod jedną pozycją”. Dodatkowo, rekomendowana przez tego eksperta kwota dofinansowania stanowiła niespełna 30% dofinansowania wnioskowanego.

(akta kontroli tom IV, str. 512-513, tom VIII, str. 240-242)

Zgodnie z wyjaśnieniami eksperta, przy ocenie wniosku pod uwagę została wzięta cała oferta, a nie jeden element jakim była kalkulacja kosztów. Dodatkowo, we wzmiankowanej ofercie nie było kosztów niekwalifikowalnych, a jedynie zawyżone koszty.

(akta kontroli tom VIII, str. 162-165)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, kwestionowanie kart ocen merytorycznych ekspertów ze strony Ministerstwa, a w szczególności przyznanej przez nich oceny punktowej, może mieć miejsce tylko w wyjątkowych przypadkach, gdyż mogło by to prowadzić do naruszenia podstawowej zasady bezstronności dokonywanej przez eksperta oceny i nieuzasadnionej ingerencji w jego ocenę. Ocena ekspertów zawsze ma subiektywny charakter, a każda oferta jest przez danego eksperta oceniana indywidualnie.

Sam fakt dokonania przez eksperta wysokiej oceny danego kryterium nie wyklucza braku możliwości zakwestionowania określonych kosztów lub wskazania braków, które jego zdaniem mogą być pomocne dla Ministerstwa przy ewentualnym zawieraniu umowy dotacyjnej, przy jednoczesnej wysokiej ocenie

---

złożona przez Uniwersytet Trzeciego Wieku Szkoły Głównej Handlowej; 4) oferta nr 267 *Mądry senior nie tylko po szkodzie*, złożona przez Polskie Radio Obywatelskie PL-CB Radio.

danego kryterium. Ze swojej strony Ministerstwo, w celu zapewnienia jak najwyższej jakości dokonywanych ocen, przekazuje każdą ofertę do oceny przez co najmniej dwóch ekspertów. Jednocześnie eksperci, którzy zostali wyłonieni w procesie rekrutacji, to osoby legitymujące się odpowiednią wiedzą, doświadczeniem, a także znajomością tematu.

Nie można wykluczyć, że w jednostkowych przypadkach w ramach oceny ekspertów znalazły się częściowo niespójne zapisy.

Ministerstwo, co do zasady, weryfikując karty oceny, koryguje wszystkie rażące niespójności mające miejsce na etapie oceny merytorycznej, szczególnie w sytuacji, gdy część opisowa jest sprzeczna z przyznaną punktacją np. ekspert potwierdził spełnienie przez ofertę kryterium strategicznego i jednocześnie zamiast 5 przyznał 0 punktów.

W trakcie szkoleń i bieżących kontaktów z ekspertami DAS zwracał zawsze szczególną uwagę na spójność pomiędzy oceną opisową a przyznaną liczbą punktów.

(akta kontroli tom VIII, str. 166-177)

Ponadto, w badanej próbie projektów stwierdzono, że w przypadku 39,4% ofert, ocena kryteriów strategicznych dokonywana przez ekspertów różniła się od siebie (jeden ekspert przyznawał 5 pkt zaś drugi przyznawał 0 pkt).

(akta kontroli tom VIII, str. 227-232, 240-242)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, Oceny ekspertów mają charakter indywidualny i brak jest podstaw do kwestionowania oceny z uwagi na przedmiotowe rozbieżności. Ingerencja ze strony Ministerstwa w ocenę eksperta byłaby równoznaczna z dokonywaniem oceny w zakresie spełnienia kryterium strategicznego przez Ministerstwo.

Jednocześnie w związku z sytuacją wykazaną przez NIK dotyczącą dużej skali stwierdzonych przypadków, w których w ramach oceny merytorycznej tej samej oferty w zakresie spełnienia kryterium strategicznego – jeden z ekspertów przyznał punkty za spełnienie tego kryterium, a drugi nie przyznał, Dyrektor poinformowała, że DAS w ramach szkoleń/kontaktów z ekspertami przedstawia wytyczne w zakresie oceny spełnienia kryterium strategicznego w ramach oceny merytorycznej ofert w podziale na poszczególne priorytety.

W ocenie NIK, nadzór Ministerstwa nad oceną ww. projektów był nierzetelny, co mogło skutkować przyznaniem dotacji dla projektów, które spełniały kryteria merytoryczne i strategiczne w mniejszym zakresie od projektów, które dofinansowania nie otrzymały.

(akta kontroli tom VIII, str. 166-177, 225-232)

4. Ogłoszenia o otwartym konkursie ofert w ramach Programu nie zawierały informacji o wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 uodppw, w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim, co było niezgodne z art. 13 ust. 2 pkt 7 uodppw.

Zgodnie z tą regulacją, ogłoszenie otwartego konkursu ofert powinno zawierać informacje o zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3.

Dyrektor DAS wyjaśniła, że zarówno w roku 2021 jak i 2022 r. w ogłoszeniach zawarto stosowne informacje o zrealizowanych w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju

i związanych z nimi kosztami. W roku 2021 w ogłoszeniu wpisane zostało: W latach 2021-2025 planuje się finansowanie Programu w wysokości 40 mln zł rocznie. Środki finansowe pochodzą będą ze środków budżetu państwa ujętych w ustawie budżetowej na kolejne lata. W latach 2014-2020 Ministerstwo realizowało Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych o budżecie 40 mln zł rocznie. W roku 2022 w ogłoszeniu wpisane zostało: W latach 2021-2025 na finansowanie Programu przeznaczono środki finansowe w wysokości 200 mln zł (40 mln zł rocznie). Środki finansowe pochodzą będą ze środków budżetu państwa ujętych w ustawie budżetowej na poszczególne lata trwania Programu.

NIK podziela powyższe stanowisko w zakresie zawarcia w ogłoszeniach stosownych informacji o zrealizowanych w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadaniach publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami. Zwraca jednak uwagę, że w ogłoszeniach nie zawarto informacji o wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 uodppw, co również było elementem wymaganym.

(akta kontroli tom I, str. 4-7, 290-293, tom VIII, str. 24-39, 250-251)

5. Rekomendacje ekspertów w zakresie ograniczenia kwot jednostkowych uznanych za zawyżone na etapie oceny merytorycznej nie zawsze były uwzględniane na etapie modyfikowania ofert, które zostały skierowane do dofinansowania, na potrzeby sporządzenia załączników do umowy o realizację zadania publicznego.

W przypadku trzech z objętych badaniem próby 27 dofinansowanych ofert stwierdzono, że rekomendacje ekspertów w zakresie ograniczenia kwot jednostkowych uznanych za zawyżone nie zostały uwzględnione lub zostały uwzględnione w części. W dwóch przypadkach kwoty jednostkowe zostały podniesione w stosunku do pierwotnej oferty.

(akta kontroli tom VIII, str. 240-242)

W ramach oceny merytorycznej wniosku *Śpisz Pisz? Obudź się Edycja 2022*, złożonego przez Fundację im. Zbyszka Cyganiewicza, jeden z ekspertów zakwestionował wysokość planowanych wydatków związanych z obsługą finansowo-księgową zadania i zaproponował ich obniżenie z 15 tys. zł do 5 tys. zł oraz wydatków związanych z wynajęciem sal na potrzeby przeprowadzenia czterech typów zajęć dla seniorów i zaproponował ich obniżenie z 36 tys. zł do 23 tys. zł.

Ministerstwo zaakceptowało zaktualizowaną ofertę, w której koszty obsługi finansowo-księgowej zadania zostały ograniczone do 14 250 zł, zaś koszty związane z wynajęciem sal pozostały bez zmian. Tym samym większość kosztów uznanych przez eksperta za zawyżone została pozostawiona w zaktualizowanej ofercie, natomiast oszczędności w wymaganej kwocie osiągnięto głównie poprzez ograniczenie zakresu rzeczowego projektu.

W ramach oceny merytorycznej wniosku *Seniorzy w sieci – edycja 2021*, złożonego przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”, jeden z ekspertów zakwestionował planowane wydatki dotyczące prowadzenia warsztatów dotyczących tworzenia mediów oraz aktywnej obecności w mediach społecznościowych; moderowania kursu i obsługa techniczna; przygotowania ankiety kompetencyjnej i opracowania wyników i rekomendował ich obniżenie.

W zaktualizowanej i zaakceptowanej przez Ministerstwo ofercie, wnioskodawca rozbił koszt prowadzenia warsztatów dotyczących tworzenia mediów oraz

aktywnej obecności w mediach społecznościowych na trzech trenerów z planowanym wynagrodzeniem każdego z nich na poziomie 4,7 tys. zł. Tym samym kwestionowany koszt został zmniejszony do 14,1 tys. zł zamiast do postulowanych przez eksperta 6 tys. zł. Koszt moderowania kursu i obsługi technicznej został obniżony do 11,7 tys. zł zamiast do postulowanych przez eksperta 7 tys. zł. Uwaga dotycząca kosztu przygotowania ankiety kompetencyjnej i opracowania wyników w ogóle nie została uwzględniona. Dodatkowo zwiększono koszt przygotowania raportu z realizacji projektu wraz z rekomendacjami z 5 tys. zł do 6,1 tys. zł oraz koszt stworzenia koncepcji merytorycznej projektu i nadzoru merytorycznego nad realizacją z 6 tys. zł do 10,5 tys. zł.

W ramach oceny merytorycznej wniosku *Ciechanowska koalicja seniorów*, złożonego przez Fundację edukacyjno-sportową reGeneracja, jeden z ekspertów zakwestionował planowany koszt modernizacji strony internetowej w kwocie 5 tys. zł wskazując, iż odbiega on od realiów rynkowych i zarekomendował zmniejszenie go do kwoty 1 tys. zł. W zaktualizowanej ofercie wnioskodawca zmniejszył przedmiotowy koszt, ale do kwoty 4 tys. zł.

(akta kontroli tom VIII, str. 24-39, 240-242)

W ramach oceny merytorycznej wniosku *Nasi seniorzy w działaniu!*, złożonego przez Parafię Rzymsko-Katolicką pw. Świętego Wojciecha Biskupa Męczennika obaj eksperci przyznali maksymalną liczbę punktów w ramach wszystkich kryteriów merytorycznych i nie zgłosili żadnych uwag do planowanego budżetu projektu.

Tymczasem we wniosku stanowiącym załącznik do umowy o realizację zadania publicznego doszło do zasadniczych zmian w planowanym budżecie. Między innymi, zrezygnowano z zakupu wyposażenia na łączną kwotę 68 tys. zł. Powstałe w ten sposób oszczędności przeznaczono na zwiększenie liczby planowanych godzin zajęć z 90 do 150, ale również na zwiększenie części planowanych wydatków, w tym również kosztów jednostkowych. Przykładowo, planowany koszt zakupu projektoru zwiększono z 2,5 tys. zł do 3,5 tys. zł, koszt zakupu ekranu z 1 tys. zł do 2 tys. zł, koszt transportu uczestników podczas pięciu wycieczek z 8,4 tys. zł na 12,2 tys. zł, koszt wyżywienia uczestników podczas czterech wycieczek z 10 tys. zł na 18,7 zł, koszt biletów wstępu podczas pięciu wycieczek z 7 tys. zł na 9 tys. zł.

(akta kontroli tom V, str. 1-41, tom VIII, str. 24-39, 240-242)

Zdaniem NIK akceptacja zaktualizowanych ofert w zakresie wskazanym powyżej, stanowiła naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a upf, tj. zapewnienia, aby wydatki publiczne były dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, eksperci oceniający oferty co do zasady przedstawiali uwagi i zalecenia w zakresie planowanego kosztorysu celem uzasadnienia swojej oceny, w szczególności w zakresie proponowanej kwoty dofinansowania. DAS przystępując do procesu weryfikacji ofert celem zawarcia umowy dotacyjnej był związany przyznaną kwotą dofinansowania, nie był jednak związany uwagami ekspertów. Uwagi i zalecenia ekspertów miały charakter pomocniczej opinii, która jako głos doradczy mogła być wykorzystana, nie było to jednak obowiązkowe. Po ogłoszeniu wyników konkursu pracownicy DAS kontaktowali się z oferentami w celu ustalenia ostatecznej wersji kalkulacji przewidywanych kosztów i harmonogramu realizacji zadania.

(akta kontroli tom VIII, str. 24-39)

NIK przyjmuje wyjaśnienia Dyrektor DAS w zakresie braku związania uwagami ekspertów co do ostatecznego kształtu budżetów poszczególnych ofert. Jednakże wynikające z regulaminów otwartych konkursów ofert uprawnienie do modyfikowania m.in. budżetów ofert na etapie przed podpisaniem umów na realizację zadania publicznego nie może prowadzić do akceptacji wydatków w kwotach wyższych niż niezbędne do osiągnięcia zamierzonych celów.

Przykładowo, w ocenie NIK, rekomendacja eksperta co do konieczności ograniczenia kosztu obsługi finansowo-księgowej zadania była w pełni uzasadniona. W roku 2021 Fundację im. Zbyszka Cyganiewicza realizując analogiczny projekt pn. *Śpisz Pisz? Obudź się* na obsługę finansowo-księgową wydatkowała 3,8% wartości dotacji³⁸. W 2022 było to już 7,8%³⁹, czyli udział w wartości całej dotacji był ponad dwukrotnie wyższy.

Podobnie sytuacja miała miejsce w przypadku zwiększania kosztów jednostkowych w zaktualizowanych ofertach w stosunku do ofert pierwotnych. NIK nie znajduje przesłanek do akceptacji kwot jednostkowych zwiększonych w stosunku do kwot uznanych za wystarczające przez samych oferentów na etapie składania ofert pierwotnych.

(akta kontroli tom VIII, str. 240-242)

6. Przyjęty sposób pomiaru wskaźników określonych dla Programu jedynie w niewielkim stopniu umożliwiał porównanie nakładów i efektów między poszczególnymi ofertami, a tym samym wybór w konkursach najbardziej efektywnych projektów pod względem realizacji celów Programu. Pozostawienie wnioskodawcom swobody w ustalaniu rezultatów i brak standardów ich pomiaru, utrudniały ekspertom porównywanie nakładów i efektów.

Oferenci w składanych ofertach nie mieli obowiązku deklarowania jaki poziom wskaźników określonych dla Programu zostanie osiągnięty dzięki realizacji ich projektu. W związku z tym oferenci wprowadzali własne wskaźniki. W 33 ofertach objętych badaniem próby było ich od jednego do 18 (średnio było ich sześć).

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, organizacje pozarządowe przystępujące do Konkursu miały pełną swobodę w określaniu wskaźników, które pozwolą na ocenę stanu realizacji projektów. Oddziaływanie społeczne i wpisywanie się w priorytety Programu były oceniane przez niezależnych i wykwalifikowanych ekspertów. Dofinansowane inicjatywy stanowiły odpowiedź na potrzeby i problemy lokalnych środowisk senioralnych, które nie musiały obejmować wszystkich owskaźnikowanych działań charakterystycznych dla danego priorytetu.

Tym samym na etapie oceny merytorycznej ofert nie było możliwe dokonanie oceny na ile realizacja danego projektu przyczyni się do osiągnięcia wskaźników określonych dla Programu (z wyłączeniem wskaźników odnoszących się do liczby zrealizowanych projektów/inicjatyw i liczby ich uczestników, które były możliwe do oceny na podstawie danych zawartych w ofertach).

W związku z powyższym, dofinansowane mogły zostać projekty, które nie przyczyniały się do realizacji wskaźników programowych określonych dla poszczególnych priorytetów lub przyczyniały się w bardzo ograniczonym zakresie. Ryzyko to zmaterializowało się poprzez dofinansowanie w 2021 r. projektów *Mądry senior nie tylko po szkodie* oraz *Seniorzy – seniorom*. Zgodnie z ankietami monitorującymi realizację Programu złożonymi przez zleceniobiorców, realizacja tych projektów nie przyczyniła się do osiągnięcia żadnego z czterech wskaźników objętych monitorowaniem za jej pomocą.

³⁸ Kwota wydatkowana na ten cel wyniosła 9,6 tys. zł, podczas gdy wartość dotacji wyniosła 250 tys. zł.

³⁹ Kwota zaplanowana na ten cel wyniosła 14,3 tys. zł, podczas gdy wartość dotacji wyniosła 181,9 tys. zł.

Powyższe projekty przyczyniły się w związku z tym do osiągnięcia tylko jednego wskaźnika dotyczącego liczby zrealizowanych inicjatyw z zakresu aktywności społecznej seniorów. NIK zauważa jednak, iż wskaźnik ten jest realizowany przez dowolny projekt wpisujący się w Priorytet I.

(akta kontroli tom VIII, str. 61-72, 215-232, 240-242)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie NIK, dobór projektów do dofinansowania był prowadzony na ogół zgodnie z przyjętą procedurą wynikającą z regulaminów otwartych konkursów ofert. Jednakże dokonywana przez Ministra ocena strategiczna oraz gospodarowanie środkami uwolnionymi nie odzwierciedlały jakości projektów, ponieważ dotacje nie zawsze otrzymywały projekty, które znajdowały się po ocenie podstawowej wyżej na liście rankingowej. Dodatkowo, pozostawienie wnioskodawcom swobody w ustalaniu liczby i treści rezultatów jedynie w niewielkim stopniu umożliwiała porównanie nakładów i efektów między poszczególnymi ofertami, a tym samym wybór w konkursach najbardziej efektywnych projektów pod względem realizacji celów Programu. Ponadto, Ministerstwo akceptowało karty oceny merytorycznej, w których stwierdzono brak zgodności pomiędzy liczbą przyznanych punktów w ramach poszczególnych kryteriów i uzasadnieniami w tym zakresie oraz w których oceny kryteriów strategicznych dokonywane przez ekspertów różniły się od siebie. Rekomendacje ekspertów w zakresie ograniczenia kwot jednostkowych uznanych za zawyżone na etapie oceny merytorycznej nie zawsze były uwzględniane na etapie modyfikowania ofert, które zostały skierowane do dofinansowania.

OBSZAR

3. Nadzór i kontrola nad realizowanymi projektami oraz efektywność wydatkowania środków

Opis stanu faktycznego

3.1. Postanowienia regulaminów otwartych konkursów ofert oraz zawarte umowy o realizację zadania publicznego przewidywały kontrolę i monitoring realizacji zadań przez zleceniobiorców. Na podstawie zawartych w nich regulacji⁴⁰, w trakcie realizacji umowy oraz po jej zakończeniu, osoby upoważnione przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego mogły przeprowadzić kontrolę realizacji zadania publicznego oraz sposobu wykorzystania dotacji.

(akta kontroli tom I, str. 54-55, 78-79, 341-342, 366-367)

W celu sprawowania nadzoru i kontroli nad prawidłowością wydatkowania przez beneficjentów środków z Programu, DAS podejmował czynności monitoringowe u wybranych losowo zleceniobiorców. W 2021 r. przeprowadzono 33 monitoringi, zaś w 2022 – 32. Podczas monitoringów w 2021 nie stwierdzono nieprawidłowości, w 2022 r. czynności monitoringowe nie zostały zakończone⁴¹.

Czynności monitoringowe były prowadzone zdalnie poprzez uzupełnienie przez beneficjentów i przekazanie do DAS kart monitoringu zawierających informacje w zakresie zrealizowanych działań projektowych oraz ich zgodności z planowanym budżetem i harmonogramem, zasobów kadrowych zaangażowanych w realizację projektu, beneficjentów ostatecznych wraz z ich opiniami na temat projektu, osiągniętym poziomie rezultatów, działaniach promocyjnych oraz opinii samego beneficjenta o projekcie, w tym ewentualne problemy na etapie realizacji. Dodatkowo, w 2022 r. do kart monitoringu beneficjenci załączali przykładowe faktury wraz z opisem, materiały promocyjne opracowane na potrzeby projektu oraz opinie uczestników projektu o realizowanych działaniach⁴².

(akta kontroli tom VII, str. 1-455)

⁴⁰ Część B rozdział II podrozdział 3.

⁴¹ Wg stanu na 15 listopada 2022 r. karty monitoringu przedłożone przez beneficjentów były oceniane przez pracowników DAS.

⁴² Nie więcej niż trzy.

Podczas tworzenia planu kontroli MRiPS na 2022 r., DAS w ramach zgłaszania propozycji tematów kontroli, zaproponował przeprowadzenie kontroli u trzech beneficjentów Programu z 2021 r. Jednakże, po przeprowadzonej analizie ryzyka, propozycje DAS nie zostały ujęte w Rocznym planie kontroli zewnętrznych MRiPS na 2022 r.

(akta kontroli tom VIII, str. 235-236)

3.2. Dla celu głównego Programu ustalono dwa wskaźniki dotyczące liczby organizacji, które uzyskały wsparcie w ramach Programu oraz liczby osób starszych uczestniczących w zrealizowanych projektach.

Wskaźniki zostały również opracowane osobno dla każdego z priorytetów Programu w odniesieniu do zdefiniowanych celów. Dla każdego z czterech celów szczegółowych zdefiniowano od trzech do pięciu wskaźników.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, poszczególne wartości wskaźników zdefiniowane w ramach Programu zostały określone w oparciu o doświadczenia związane z realizacją Programu ASOS, w tym w oparciu o wartości określone przy realizacji podobnych projektów dotyczących działań na rzecz seniorów, przy jednoczesnym uwzględnieniu podobnego poziomu alokowanych środków finansowanych.

(akta kontroli tom II, str. 495-498, tom VIII, str. 61-72)

Zgodnie ze *Sprawozdaniem z realizacji Programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2021-2025 – edycja 2021* (dalej: *Sprawozdanie z realizacji Programu*) wszystkie pięć wskaźników jakościowych dotyczących satysfakcji beneficjentów ostatecznych⁴³ zostało zrealizowanych na poziomie wyższym od zaplanowanego (wykonanie na poziomie od 138,6% do 188%).

Wskaźniki ilościowe zostały w 2021 r. zrealizowane na poziomie od 0% do 478,5%. Zerowe wykonanie miało miejsce w przypadku dwóch wskaźników⁴⁴, lecz wynikało to z faktu wystąpienia epidemii COVID-19, w związku z czym, w celu zminimalizowania ryzyka zakażenia koronawirusem, nie przewidywano realizacji działań, w których uczestniczyły osoby poniżej 60. roku życia.

Wykonanie sześciu wskaźników mieściło się w przedziale od 6,4% do 14,9%⁴⁵. W przypadku tych wskaźników, w ocenie NIK, istnieje ryzyko ich niewykonania. Jednakże biorąc pod uwagę, iż dostępne dane obejmują tylko pierwszy rok realizacji Programu, który dodatkowo był wdrażany w warunkach epidemii, osiągnięcie ww. wskaźników nadal jest możliwe.

---

⁴³ 1) Satysfakcja ze sposobu spędzania czasu wolnego – odsetek osób starszych uczestniczących w projekcie, które zadeklarowały, że są zadowolone lub bardzo zadowolone ze sposobu spędzania swojego czasu wolnego; 2) Odsetek osób starszych, które deklarują przydatność nowych umiejętności i kompetencji nabytych podczas realizowanych projektów, na rynku pracy; 3) Satysfakcja z udziału w zajęciach i szkoleniach dotyczących wzmacniania umiejętności posługiwania się nowymi technologiami – odsetek osób starszych uczestniczących w projekcie, które zadeklarowały, że są zadowolone lub bardzo zadowolone z uczestnictwa w zajęciach zrealizowanych w ramach dofinansowanych projektów; 4) Odsetek osób starszych, które deklarują przydatność nabytych umiejętności w życiu codziennym po zakończeniu realizacji projektu; 5) Odsetek osób starszych, które zwiększyły poczucie swojego bezpieczeństwa w różnych sferach życia poprzez uczestnictwo w zajęciach zrealizowanych w ramach dofinansowanych projektów.

⁴⁴ 1) Liczba przedsięwzięć integrujących przygotowanych i zrealizowanych wspólnie przez osoby z różnych grup wiekowych; 2) Liczba przedsięwzięć, w przygotowaniu i realizowaniu których wspólnie z osobami starszymi uczestniczyły osoby poniżej 60. roku życia.

⁴⁵ 1) Liczba osób starszych uczestniczących w zrealizowanych projektach (12,6%); 2) Liczba seniorów, którzy ukończyli szkolenie w zakresie świadczenia wolontariatu (14,9%); 3) Liczba zrealizowanych inicjatyw z zakresu partycypacji społecznej seniorów (13,2%); 4) Liczba osób starszych zaangażowanych w działalność grup samopomocowych, grup wsparcia itp. funkcjonujących w ramach projektu (nowo utworzonych lub rozwijających swoją działalność) (11,3%); 5) Liczba seniorów uczestniczących w działaniach na rzecz społeczności lokalnych (np. badanie potrzeb społecznych seniorów, spotkania informacyjno-edukacyjne, podpisywanie pism/petycji składanych przez seniorów, udział w konsultacjach publicznych, zgłaszanie uwag do aktów prawa miejscowego, tworzenie gminnych rad seniorów) w okresie realizacji projektu (6,4%); 6) Liczba zrealizowanych inicjatyw z zakresu przygotowania do starości (14%).

Trzy wskaźniki⁴⁶, zostały wykonane na poziomie od 21,1% do 29,8%. Pozostałe dwa wskaźniki zostały już w pierwszym roku wykonane na poziomie kilkukrotnie przewyższającym wartość docelową dla całego Programu⁴⁷. W ocenie NIK uzyskane w pierwszym roku realizacji wartości wskaźników wskazują, że ich wartości docelowe nie zostały określone w sposób właściwy lub wartości faktycznie osiągnięte w 2021 r. nie zostały prawidłowo wyznaczone. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I, str. 124-127, tom VIII, str. 235-236, 259-261)

Dane statystyczne, niezbędne do określenia mierników były pozyskiwane ze sprawozdań końcowych ze zrealizowanych projektów oraz ankiet ewaluacyjnych wypełnianych przez podmioty, które zrealizowały dofinansowane projekty.

Jednak ankiety nie zostały pozyskane od wszystkich zleceniobiorców. Ministerstwo posiadało ankiety monitorujące realizację Programu dla 14 z 20 objętych badaniem próby zakończonych i rozliczonych projektów. Ustalenia w tym zakresie znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom VIII, str. 61-72, 215-232, 240-242)

3.3. DAS podejmował działania na rzecz zapewnienia efektywności i skuteczności kolejnych edycji konkursu. Ankiety monitorujące realizację Programu składane wraz ze sprawozdaniem z realizacji, oprócz informacji w zakresie stopnia realizacji wskaźników określonych dla Programu i danego priorytetu zawierały również informacje w zakresie oceny Programu przez beneficjentów. Również w kartach monitoringu wybrani do badania beneficjenci wyrażali opinie o projekcie zarówno swoje jak i beneficjentów ostatecznych.

Pełna analiza danych pochodzących ze sprawozdań z realizacji zadania publicznego oraz ankiet monitorujących realizację Programu nie była jednak możliwa ze względu na fakt, że większość sprawozdań wpłynęło do DAS w styczniu 2022 r., czyli w czasie, gdy prace nad dokumentacją konkursową w ramach edycji 2022 dobiegały końca lub po ich zakończeniu (treść ogłoszenia o otwartym konkursie ofert została zaakceptowana 20 stycznia 2022 r.).

(akta kontroli tom VII, str. 1-455, tom VIII, str. 166-177, 240-242)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W pierwszym roku realizacji Programu wskaźnik *Liczba osób starszych biorących udział w projektach, wymagających wsparcia w regularnym uczestnictwie w zajęciach* został zrealizowany na poziomie 270,6%, zaś wskaźnik *Liczba przedsięwzięć informacyjnych, kształtujących pozytywny wizerunek starości i starzenia się* na poziomie 478,5% wartości docelowych określonych dla całego Programu, a więc zaplanowanych do realizacji w ciągu pięciu lat.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, po wstępnej weryfikacji wartości ww. wskaźników, prawdopodobna jest omyłka rachunkowa. Jednakże stwierdzenie tego ostatecznie wymaga przeprowadzenia analizy szczegółowej i jednostkowej weryfikacji ofert, złożonych sprawozdań oraz ankiet. Jeżeli zajdzie potrzeba przygotowana zostanie stosowana errata do sprawozdania za pierwszy rok realizacji Programu.

⁴⁶ 1) Liczba organizacji, które uzyskały wsparcie w ramach Programu (21,1%); 2) Liczba zrealizowanych inicjatyw z zakresu aktywności społecznej seniorów (29,8%); 3) Liczba zrealizowanych inicjatyw z zakresu edukacji cyfrowej seniorów (25,6%).

⁴⁷ 1) Liczba osób starszych biorących udział w projektach, wymagających wsparcia w regularnym uczestnictwie w zajęciach (270,6%), 2) Liczba przedsięwzięć informacyjnych, kształtujących pozytywny wizerunek starości i starzenia się, które zostały zrealizowane w ramach dofinansowanych projektów (478,5%).

NIK zwraca uwagę, że tak znaczne przeszacowanie wartości osiągniętych wskaźników nie może być uznane za omyłkę rachunkową. Wprowadza ono w błąd opinię publiczną i podważa wiarygodność prezentowanych danych sprawozdawczych. Tym samym wymaga niezwłocznego zweryfikowania danych źródłowych i podania do publicznej wiadomości wartości prawidłowych.

(akta kontroli tom I, str. 124-127, tom VIII, str. 61-72, 215-232, 140-242, 259-261)

2. Dla sześciu z 20 objętych badaniem próby zakończonych i rozliczonych projektów, Ministerstwo nie posiadało ankiet monitorujących realizację Programu. Zgodnie z regulaminem otwartego konkursu ofert w ramach Programu – edycja 2021⁴⁸, po zakończeniu realizacji zadania określonego umową, zleceniobiorcy zobowiązani byli do przekazania wypełnionej ankiety monitorującej realizację Programu. Ankiety należało przekazać w terminie do 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor DAS, stosowane wzory sprawozdań pozwalały złożyć sprawozdania w Generatorze Ofert bez ankiet. Jednocześnie przyjęto, że odpowiednie postanowienia w regulaminie miały jedynie charakter instrukcyjny i nie mogły determinować przyjęcia lub nieprzyjęcia rozliczenia. W sformułowanym kształcie badania ankietowego przyjęto możliwość rezygnacji z wypełnienia ankiety. Ankieta dedykowana zleceniobiorcom była jedynie pomocniczym narzędziem badawczym do zobrazowania rezultatów ilościowych i jakościowych. Głównymi źródłami informacji o rezultatach ilościowych były umowy i sprawozdania końcowe z realizacji zadań publicznych. Natomiast w zakresie badań jakościowych, z uwagi na ich charakter, zebrana liczba ankiet pozwalała w zupełności na weryfikację wykonania jakościowych wskaźników Programu.

NIK nie podziela powyższego stanowiska. W Programie określono pięć wskaźników jakościowych, których pomiar był możliwy wyłącznie w oparciu o ankiety monitorujące. W związku z powyższym wyliczenia wartości osiągniętych wskaźników dokonane na potrzeby sprawozdania z realizacji Programu zostały dokonane w oparciu o dane niekompletne, co było działaniem nierzetelnym. Zdaniem NIK prawidłowe wyliczenie wartości ww. wskaźników powinno być dokonane na podstawie informacji pochodzących z kompletu ankiet w oparciu o średnie ważone liczbą uczestników poszczególnych projektów.

NIK zauważa również, że mniej skłonni do przekazywania ankiet mogli być zleceniobiorcy, którzy uzyskali w ramach realizowanych przez siebie projektów niższe wartości wskaźników, co w konsekwencji mogło prowadzić do przeszacowania wartości wskaźników jakościowych dla Programu.

(akta kontroli tom VIII, str. 61-72, 215-232, 240-242)

OCENA CZĄSTKOWA

Minister Rodziny i Polityki Społecznej podejmował działania w celu sprawowania nadzoru i kontroli nad prawidłowością wydatkowania środków w ramach Programu. Wskaźniki dla Programu zostały zdefiniowane w sposób niebudzący zastrzeżeń. Jednakże pomiar osiągniętych wartości był prowadzony w sposób nierzetelny w oparciu o niekompletne dane.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwaga

Rozważenie wprowadzenia dodatkowych wytycznych dla ekspertów zewnętrznych dokonujących oceny merytorycznej, regulujących zasady odejmowania punktów

⁴⁸ Część A rozdział VIII podrozdział 5.

w przypadku wystąpienia najczęściej występujących nieprawidłowości, w celu maksymalnego zobiektywizowania dokonywanych ocen.

Przykładowo:

- wprowadzenie obowiązku odjęcia określonej liczby punktów w ramach kryterium *Kalkulacja kosztów* w przypadku stwierdzenia występowania kosztów niekwalifikowalnych lub kosztów zawyżonych lub gdy łączna wartość kosztów kwestionowanych przez eksperta przekroczy pewną wartość kwotową/procentową;
- wprowadzenie obowiązku odjęcia pewnej liczby punktów w ramach kryterium *Zasoby osobowe, rzeczowe i doświadczenie oferenta* w przypadku, gdy oferta zakłada zakup wyposażenia, a więc oferent nie posiada wystarczających zasobów rzeczowych do realizacji zadania.

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu zapewnienia, aby dokonywanie oceny strategicznej i dysponowanie środkami uwolnionymi były prowadzone w sposób przejrzysty i transparentny w oparciu o mierzalne kryteria oceny.
2. Powierzenie oceny dokonywanej przez trzeciego eksperta osobom wskazanym w regulaminach komisji konkursowych.
3. Egzekwowanie od ekspertów dokonujących oceny merytorycznej zachowania spójności pomiędzy liczbą przyznanych punktów i jej uzasadnieniem.
4. Uwzględnianie w ogłoszeniach o otwartym konkursie ofert w ramach Programu informacji o wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 uodppw, w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim, zgodnie z art. 13 ust. 2 pkt 7 uodppw.
5. Nieprzekraczanie w zaktualizowanych ofertach kwot jednostkowych wskazanych przez ekspertów dokonujących oceny merytorycznej i oferentów w ofertach złożonych w odpowiedzi na konkurs.
6. Nałożenie na oferentów obowiązku deklarowania w ofertach, jaki poziom wskaźników określonych dla Programu zostanie osiągnięty dzięki realizacji ich projektu.
7. Weryfikacja wartości wskaźników: *Liczba osób starszych biorących udział w projektach, wymagających wsparcia w regularnym uczestnictwie w zajęciach oraz Liczba przedsięwzięć informacyjnych, kształtujących pozytywny wizerunek starości i starzenia się osiągniętych w 2021 r.*
8. Egzekwowanie od wszystkich zleceniobiorców składania ankiet monitorujących realizację Programu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 06 lutego 2023 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś

.....
podpis